

Geliş Tarihi:
26.05.2021
Kabul Tarihi:
05.08.2021
Yayımlanma Tarihi:
30.09.2021

Kaynakça Gösterimi: Durceylan, M. M. (2021). Ticaret unvanının Türk Ticaret Kanunu'na ve Sınai Mülkiyet Kanunu'nun marka hükümlerine göre korunması. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20(41), 984-1014. doi: 10.46928/iticusbe.943298

TİCARET UNVANININ TÜRK TİCARET KANUNU'NA VE SINAI MÜLKİYET KANUNU'NUN MARKA HÜKÜMLERİNE GÖRE KORUNMASI

Araştırma

Muhammet Mekin Durceylan

Sorumlu Yazar (Correspondence)

Eskişehir Barosuna kayıtlı avukat

mekin-d@hotmail.com

Muhammet Mekin Durceylan, İstanbul Ticaret Üniversitesi Hukuk Anabilim Dalı Özel Hukuk Programında yüksek lisans yapmakta olup aynı zamanda Eskişehir Barosuna kayıtlı olarak serbest avukatlık yapmaktadır.

TİCARET UNVANININ TÜRK TİCARET KANUNU'NA VE SINAI MÜLKİYET KANUNU'NUN MARKA HÜKÜMLERİNE GÖRE KORUNMASI

Muhammet Mekin Durceylan
mekin-d@hotmail.com

ÖZET

Ticaret unvanı, tacirin işletmesine ilişkin işlemlerini yürütürken kullandığı addır. Ticaret unvanı temel olarak taciri tanıtmaya ve diğer tacirlerden ayırma işini görmektedir. Ticaret unvanının, işletme ve tacir için maddi ve manevi değeri bulunmaktadır. Ticaret unvanının önemi sebebiyle korunması büyük önem arz etmektedir. Nitekim üçüncü kişiler tacirin unvanından haksız olarak yararlanmak isteyebilir. O halde tacirin ticaret unvanını hangi yasal yollarla koruyacağını bilmesi önem arz eder. Ticaret unvanı ve marka farklı kavramlar olsa da iki kavram arasında fonksiyonel benzerlikler bulunmaktadır. Bu benzerlik nedeniyle iki işaret arasında hak ihlalleri ve tecavüzler yaşanabilmektedir. Bu nedenle bu çalışmada kısaca ticaret unvanı ve marka kavramları üzerinde durulmuş ve ticaret unvanının korunması Türk Ticaret Kanunu ve Sınai Mülkiyet Kanunu kapsamında incelenmiştir.

Amaç: Bu çalışmanın amacı, ticaret unvanının benzer kavramlarla ilişkisini açıklamak ve ticaret unvanının korunması bakımından TTK ve SMK'nın ilgili hükümlerini incelemektir.

Yöntem: Literatür araştırması yöntemine dayanan bu çalışma, veritabanları ve yazılı kaynakların taraması yapılarak gerçekleştirilmiştir.

Bulgular: Ticaret unvanı işletmeler açısından önemli bir değer olup ihlallerle karşılaşabilmektedir. 6102 sayılı TTK ile ticaret unvanını koruma imkânları artırılmıştır. Öte yandan ticaret unvanının, marka ile benzerliği sebebiyle bu iki işaret arasında sıkça ihtilaflar yaşandığı görülmüştür. SMK'da ticaret unvanının korunması ve ihtilafların çözümü bakımından bir takım düzenlemeler içermektedir.

Özgünlük: Bu çalışmanın özgün yanı, ticaret unvanının korunmasına ilişkin düzenlemelerin, yeni mevzuat ve güncel yargı kararları ele alınarak incelenmesidir. Doktrin görüşlerine de yer verilerek güncel gelişmeler ve uygulamada yaşanan sıkıntılar irdelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Ticaret Unvanı, Ticaret Unvanının Korunması, Marka

Jel Sınıflaması: K10

THE PROTECTION OF TRADE NAME ACCORDING TO TURKISH COMMERCIAL LAW AND THE TRADEMARK RULES OF INDUSTRIAL PROPERTY LAW

ABSTRACT

The trade name is the name used by the merchant while carrying out one's business transactions. The trade name mainly functions as a commercial promotion and differentiate a merchant from the other merchants. The trade name has material and moral value for the business and the merchant. Due to the significance of the trade name, it is very important to protect it. As a matter of fact, third parties may want to take advantage of the trade name. In this case, it is important for the merchant to know by which legal means he will protect his trade name. Although trade name and trademark are different concepts, there are functional similarities between these two concepts. Due to this similarity, violations of rights and violations may occur between the two signs. For this reason, the current study briefly focuses on the concepts of trade name and trademark and the protection of the trade name is examined within the scope of the Turkish Commercial Code and Industrial Property Law.

Objective: The objective of this study is to explain the relationship between the trade name and similar concepts and to examine the relevant provisions of the Turkish Commercial Code and Industrial Property Law in terms of the protection of the trade name.

Method: The current study, which is based on the literature research method, was carried out by scanning databases and written sources.

Findings: Trade name is an important value for businesses, but it is prone to encountering violations. With the Turkish Commercial Code numbered 6102, the possibilities of protecting the trade name have been increased. On the other hand, due to the similarity of the trade name with the trademark, it has been seen that there are frequent conflicts between these two signs. Turkish Commercial Code contains some regulations in terms of protecting the trade name and settling disputes.

Originality: The original aspect of this study is the examination of the regulations on the protection of trade names by considering the new legislation and current jurisdictional decisions. The current developments and the problems experienced in practice were scrutinized by including the views of the doctrine.

Key Words: Trade Name, Protection of the Trade Name, Trademark

Jel Classification: K10

GİRİŞ

Tacirin ticari faaliyetlerini sürdürebilmesi için bir takım ayırt edici işaretleri kullanmaya ihtiyacı vardır. Bu işaretlerden önem arz edenlerinden bir tanesi de ticaret unvanıdır. Ticaret unvanı kullanımı tacirler bakımından bir ihtiyaç olduğu kadar Türk Ticaret Kanunu (TTK) kapsamında bir zorunluluktur. Tacir, ticari işletmesine ilişkin işlemleri ticaret unvanı ile yürütmek zorundadır. Ticaret unvanının nasıl oluşturulması gerektiği TTK'da emredici kurullarla belirlenmiştir. Ancak tacir kanuna uygun olmak şartı ile unvana eklemeler yapabilmektedir. Bu eklemeler unvanın ayırt ediciliğini arttırabilir.

Ticaret unvanının ayırt etme fonksiyonu yanında reklam ve garanti fonksiyonları bulunmaktadır. Bu nedenle ticari işletme için büyük değere sahiptir ve haksız müdahale ve ihalelerle karşı etkin bir biçimde korunması gerekmektedir. Ticaret unvanlarının korunmasına ilişkin temel düzenleme TTK'da yapılmıştır. Ancak bazı özel kanunlarda da ticaret unvanının korunmasına ilişkin düzenlemeler mevcuttur. Bunlardan en önemli ve kapsamlı olanı Sınai Mülkiyet Kanunu'dur (SMK). Nitekim marka ve ticaret unvanı farklı kavramlar olsa da aralarında işlevsel benzerlikler bulunmaktadır. Bu nedenle iki işaret arasında iltibas, hakka tecavüz ve tescil çatışmaları yaşanabilmektedir.

Bu makale kapsamında ilk olarak ticaret unvanının temel kavramları incelenmiş daha sonrasında ticaret unvanının benzer kavramlarla bilhassa marka ile ilişkisi açıklanmıştır. Devamında unvanın korunmasına ilişkin TTK hükümleri ve SMK hükümleri incelenmiştir.

I. TİCARET UNVANI KAVRAMI

Ticaret unvanı, Türk Hukukunda 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun¹ 39-52. maddeleri arasında, Ticaret Sicil Yönetmeliği'nde² ve Ticaret Unvanları Hakkında Tebliğ'de³ düzenlenmiştir.

Ticaret unvanı, tacirin, ticari işletmesine ilişkin faaliyetleri yürütürken kullandığı isimdir (Arkan, 2018, s.278; Bozer ve Göle, 2017: 159; Hırş, 1948: 144). Ticaret unvanı, taciri tanıtmaya ve diğer tacirlerden ayırt etmeye yaramaktadır (Arkan, 2018, 278; Çeker, 2012: 82; Ülgen/Helvacı/Kaya/Nomer Ertan, 2015: 391). Tacir, ticari işletmesine ilişkin işlemleri yürütürken seçtiği ticaret unvanını kullanmak zorundadır. Ticaret unvanı kullanma hakkı ve zorunluluğu sadece tacir olan kişilere aittir (Boyacıoğlu, 2006: 13; TTK 18. md.). Tacir olmayan kişiler örneğin esnaflar ticaret unvanı kullanamazlar.

Ticaret unvanı üzerindeki hak mutlak bir haktır (Ayhan, 2012: 46). Bu sayede ticaret unvanı hakkı herkese karşı ileri sürülebilir ve hak sahibine hakkın kullanılmasında tekelci bir yetki sağlar (Ayhan, Özdamar ve Çağlar, 2016: 306; Arseven, 1951:368). Ticaret unvanının bu mutlak hak niteliği, özellikle gerçek kişi tacir bakımından şahsiyet haklarına ilişkin ögeleri ve fikri mülkiyet haklarına ilişkin ögeleri içinde barındırır. Bu anlamda karma nitelikte bir hak olma özelliğine sahiptir (Şener,2016:499).

¹ 14/2/2011 Tarih 27846 sayılı R.G

² 27/1/2013 tarih ve 28541 sayılı R.G.

³ 14.02.2014 tarih ve 28913 sayılı R.G

Ticaret unvanı temel olarak; ayırt etme fonksiyonu, garanti fonksiyonu ve reklam fonksiyonları vardır (Ayhan vd.,2016: 307).

Ticaret unvanı temel olarak taciri tanıtmaya ve diğer tacirlerden ayırma işlevi görse de işletmeler için önemli bir değer olabilmektedir. İşletmenin gayrimaddi bir unsuru olan ticaret unvanı tek başına bir değer taşımamakla birlikte kullanıldığı ticari işletme ile maddi ve manevi olarak değer kazanmaktadır (Özbey, 2014, 11). Tacir, bu unvan ile bilinirlik kazanır, müşterilerine ulaşır ve itibar kazanır. Bazı hallerde ise ticaret unvanı ve işletme adı aynı ismi taşıyabilir veya ticaret unvanı aynı zamanda işletme adı olarak kullanılabilir. Bu durumda ticaret unvanının ayırt etme fonksiyonu daha fazla önem kazanacaktır (Yongalık, 2002: 5).

Ticaret unvanının oluşturulması bakımından temel olarak üç farklı sistem kabul edilmiştir. İlki “tam serbestlik sistemi”dir. İngiliz ve Amerikan hukukunda uygulanan bu sistemde gerçek kişi veya tüzel kişi tacirler, hiçbir kısıtlamaya tabi olmadan unvanlarını serbestçe seçebilirler (Arkan, 2018: s, 277; Karayalçın, 1968: s.371; Kayar, 2008:192). Bu sistemde tacirler kendilerini dilediği gibi tanıtabilir ve unvanın, ticari işletme hakkında gerçekçi bilgiler içermesi gerekmez (Edgü, 1964: 110; Hirş, 1948: 146; İmregün, 1995: 80). İkinci sistem “tam gerçeklik sistemi”dir. Fransa’da uygulanan bu sistemde ticaret unvanı tamamen gerçeğe uygun bir şekilde düzenlenmek zorundadır (Bilgili ve Demirkapılı, 2019: s.112; Karahan, 2012: s.148). Meydana gelen değişikliklerin ise derhal ticaret unvanına yansıtılması gerekmektedir. Bu nedenle ticari işletmenin devri veya miras yoluyla intikali durumunda unvanın devri mümkün değildir (Ayhan vd., 2016:307; İmregün, 1995: 80; Kayar, 2008:192). Üçüncü sistem “karma sistem”dir. Türk ve Alman hukukunda kabul edilen bu sisteme göre ticaret unvanının ilk oluşumunda gerçeklik sistemi uygulanır yani unvanda gerçek dışı bilgiler kullanılamaz ancak sonradan meydana gelebilecek değişikliklerde (devir, intikal vs.) unvanın devamlılığını sağlamak adına unvanın değiştirilmesi zorunlu kılınmamıştır (Arkan,2018: 278; Ayhan, 2012: 46; Bilgili ve Demirkapılı,2019: s.112; Dinç, 2016: 237; Oğuz,2019: 2336).

A. Ticaret Unvanının Oluşturulması ve Unsurları

Türk Ticaret Kanunu’na göre ticaret unvanının oluşturulmasında temel olarak kamu düzeninin korunması ve üçüncü kişilerin yanıltılmaması ilkeleri benimsenmiştir (Şener,2016:500).

Ticaret unvanının nasıl oluşturulacağına yönelik TTK’da ayrıntılı düzenlemeler yapılmıştır. Buna göre ticaret unvanı çekirdek ve ek olmak üzere iki kısımdan oluşmaktadır (Kayar, 2008: 193).

1. Çekirdek

Çekirdek ticaret unvanının zorunlu bir unsuru olup unvanın içermesi gereken asgari hususları ifade eder. Unvanın geçerli olabilmesi için çekirdeğin kanunun emredici hükümlerine uygun olarak oluşturulması gerekmektedir (Arkan, 2018: 278; Boyacıoğlu, 2006: 137; Oğuz, 2019: 2335)

Çekirdek, tacirin gerçek kişi veya tüzel kişi olup olmamasına ve tüzel kişiliğin hukuki yapısına göre farklılık gösterecektir.

Gerçek kişi tacirlerin ticaret unvanının çekirdek kısmı tacirin adı ve soyadından oluşmaktadır (Bozer ve Göle, 2017: 159; İmregün, 1995: 81; Teoman, 2011: 460). Ad ve soyad kısaltılmadan aynen ve bütün olarak kullanılmalıdır (TTK 41. md.). Doktrinde bazı yazarlar, gerçek kişi tacirin birden çok öz adının bulunması halinde bu adlardan en az birini kısaltmadan unvanda yazmasının yeterli olduğu diğer öz adların kısaltılabileceğini savunmuştur (Boyacıoğlu, 2006: 140; Karayalçın, 1968: 378; Poroy ve Yasaman, 2018:478). Kanaatimizce bu görüşe katılmak mümkün değildir. Nitekim TTK 41. maddesinde açıkça ayırım yapmaksızın tacirin ad ve soyadının kısaltılmadan yazılması gerektiğini hüküm altına almıştır (Aynı görüş bkz. Şener; 2016:502). Önemle belirtmek gerekir ki gerçek kişi ticaret unvanı her ne kadar tacirin ad ve soyadından oluşsa da ileride bahsedeceğimiz üzere medeni addan farklı bir hukuki statüye sahiptir. Gerçek kişi tacirin kendisine ait birden çok ticari işletmesi var ise tüm ticari işletmelerinde aynı unvanı kullanabileceği gibi her ticari işletmesinde çekirdek unsuru korumak kaydıyla farklı ekler ile farklı unvan oluşturabilir (Çağlar ve Özdamar, 2006:121).

Tüzel kişilerin ticaret unvanlarının çekirdek unsurunun nasıl oluşturulması gerektiğine dair düzenleme TTK 42-44. maddeleri arasında yapılmıştır. Hukukumuzda unvana ilişkin şahıs unvanı ve konu unvanı olarak ikili bir ayırım yapılmıştır. Çekirdek kısım bir şahsın ad ve soyadından meydana geliyorsa şahıs unvanı, bir şirketin iştiğal alanından oluşuyor ise konu unvanı olarak adlandırılmaktadır (Bilgili ve Demirkapı: 2019: 112; Dinç, 2016: 238; Hırş, 1948: 147-148; Kayar, 2008: 192; Teoman, 2011: 555).

Bahsi geçen düzenlemeye göre kolektif şirketlerin ticaret unvanı, bütün ortakların veya ortaklardan en az birinin adı ve soyadıyla şirketi ve türünü gösterecek, yani şirketin kolektif bir şirket olduğu belirten, bir ibarenin yer alması gerekmektedir (TTK42/1). Kolektif şirketlerde ortak sayısı ikiyi geçtiği takdirde ise unvanda ortaklardan birinin adı ve soyadına yer verilmek suretiyle “ortakları” ibaresi ile kullanılabilir (Arkan, 2018: 279 Kayar, 2008: 199).

Komandit şirketlerin ticaret unvanında, komandite ortaklardan en az bir tanesinin adı ve soyadı bulunması ayrıca şirketi ve türünü gösteren bir ibare bulunması zorunludur (TTK 42/2). Komandit şirketler yönünden önemli olan husus komanditer ortakların ad ve soyadlarının unvanda bulunmasının yasak olmasıdır. Aksi halde ismi ticaret unvanında yer alan komanditer ortak komandit ortak gibi sınırsız sorumlu olacaktır (TTK 320 ve 52. maddeleri; Bozer ve Göle, 2017: 162). Ticaret Sicil Yönetmeliği'nin (TSY) 43/6. maddesine göre komandit şirketin, adı komandit şirket mi yoksa sermayesi paylara bölünmüş şirket mi olduğunun gösterilmesi gerekmektedir. Öte yandan öğretide TTK'da yer alan düzenlemelerde komandit ortaklık ibaresinin adı komandit ortaklığı kastettiği ve TSY 43/6. maddesinin kanuna uygun olmadığı savunulmuştur (Şener, 2016:507). Kanımızca TTK 42. maddesi açıkça “adi veya sermayesi paylara bölünmüş şirketler” ifadesini kullandığı için TSY 43/6. maddesi kanuna aykırılık oluşturmamaktadır.

Anonim, limited ve kooperatif şirketler yönünden ticaret unvanının çekirdek unsuru, işletme konusunu gösteren ibare ve şirket türünü gösteren (anonim, limited, kooperatif) ibareden oluşur. Anonim limited veya kooperatif şirketlerin unvanlarında gerçek bir kişinin ad ve soyadının yer alması halinde şirket türü herhangi bir şekilde kısaltılarak (Ltd., a.ş., koop. gibi) yazılamaz (TTK 43. md.). Bu düzenleme ile üçüncü kişilerin dikkatinin şirket türüne çekilerek adı ticaret unvanında yer alan kişinin şirket ilişkilerinde şahsen sorumlu olacağına dair izlenimin önüne geçilmek istenmiştir (Karayalçın, 1968: 382; Kayar, 2008: 200). Buna karşılık unvanda gerçek kişinin adı ve soyadı yer almıyorsa şirket türü kısaltılarak yazılabilir. Ticaret Unvanları Hakkında Tebliğ'in (TUHT) 4/5. maddesinde ticaret unvanında işletme konularından en az birinin yer alması zorunlu ve yeterli olup işletme konusunu gösteren ibarelerde kısaltma yapılamaz. Ancak öğretilerde, işletme konusunu gösteren ibarelerde kısıtlama yapılamayacağına yönelik düzenlemenin TTK'da yer almaması nedeniyle Tebliğ'in ilgili hükmünün geçersiz olduğu savunulmuştur (Arkan, 2018: 281). Kanımızca da ilgili hükmün kanun ile düzenlenmesi gerekmektedir. Amaçlarına ulaşmak adına bir ticari işletmeye sahip olan dernek ve vakıfların ticaret unvanı kendi adlarından oluşturulur (TTK 44/1).

Donatma iştiraklerinde ticaret unvanının çekirdek kısmı, ortak donatanlardan en az birinin adı ve soyadını veya deniz ticaretinde kullanılan geminin adını içermelidir. Soyadları ve gemi adı kısaltılamaz. Ticaret unvanında ayrıca donatma iştirakini gösterecek bir ibare de bulunmalıdır (TTK 44/2).

Son olarak belirtmek gerekir ki ticari işletme sahibinin veya bir ortağın ticaret unvanında yer alan adı kanunen değişir veya yetkili makamlarca değiştirilirse unvan olduğu gibi kalabilir. Buna ek olarak kollektif, komandit ve donatma iştiraklerinde yeni ortakların şirkete girmesi hâlinde ticaret unvanı değiştirilmeksizin olduğu gibi kalabilir. Bu şirketlerde ticaret unvanında adı olan ortağın ölümü üzerine mirasçıları onun yerine geçerek şirketin devamını kabul edebilir veya şirkete girmese dahi ismin kullanılması bakımından yazılı izin verdiği takdirde şirket unvanı olduğu gibi kalabilir. Benzer şekilde şirketten ayrılan ortağın adı da ayrılan ortaktan yazılı izin alınarak şirket unvanında bırakılabilir (TTK 47. md.; Dinç, 2016: 244).

2. Ek

“Ek” ticaret unvanının ikinci unsurunu oluşturur. Ticaret unvanının zorunlu yani çekirdek kısmına ilave olan ibareler ticaret unvanının ek kısmını oluşturur. Kural olarak ek kullanımı zorunlu olmayıp ihtiyaridir (Boyacıoğlu, 2006: 153-154; Bozer ve Göle, 2017: 167; Özkan, 2018: 245). Tacir, ticaret unvanına ticari işletmenin özelliklerini gösteren, unvanda yer alan kişilerin kimliklerini gösteren veya hayali isimlerden eklemeler yapabilir (Bilgili ve Demirkapılı, 2019: 116; Bozer ve Göle, 2017: 159; Çeker, 2012:121; Oğuz, 2019: 2336).

Ekin seçiminde serbestlik sistemi geçerlidir (Bilgili ve Demirkapılı, 2019: 116). Ancak ek kullanımı ister ihtiyari olsun ister zorunlu ekin seçiminde bir takım kısıtlamalar mevcuttur. Bu kapsamda tacirin seçeceği ekler; *“tacirin kimliği, işletmesinin genişliği, önemi ve finansal durumu hakkında, üçüncü*

kişilerde yanlış bir görüşün oluşmasına sebep olacak nitelikte” bulunmaması, gerçeğe ve kamu düzenine aykırı olmaması gerekmektedir (TTK46/1. md; Bozer ve Göle, 2017: 159; Dinç, 2016: 239; İmregün, 1995: 82) . Örneğin gerçekte marka vekili olmayan kişinin ticaret unvanında marka vekili ibaresini kullanması veya küçük bir tamirhanenin fabrika ibaresini kullanması kanuna aykırılık teşkil edecektir. Yargıtay bir kararında tek bir ticari işletmeye sahip olan tacirin unvanına birden fazla ticari işletmesi varmış gibi “müesseseleri” ibaresinin eklenemeyeceğine karar vermiştir⁴. Benzer şekilde tek başına ticari faaliyetler yürüten gerçek kişi tacir, ticaret unvanına bir şirketin var olduğuna dair izlenim yaratacak şekilde eklemeler yapamayacaktır (Bahtiyar, 2017: 114; TTK 48/2; TST 18 md.). Bazı eklerin kullanımı ise izne tabi tutulmuştur. Örneğin; “Türk”, “Türkiye”, “Cumhuriyet” ve “Millî” ibarelerinin ticaret unvanının da kullanımı ancak Bakanlar Kurulu izni ile gerçekleştirilebilir (TTK 46/3 md).

Bahsettiğimiz üzere ek kullanımı kural olarak ihtiyari olsa da kimi hallerde kanun koyucu ek kullanımını zorunlu tutmuştur (Özkan, 2018: 246; Bozer ve Göle, 2017: 159 vd.). Temel olarak 3 halde ek kullanılması zorunludur;

İlk durum ayırıcı eklerdir. Tescil edilmek istenen ticaret unvanı Türkiye’nin herhangi bir sicil dairesinde daha önce tescil edilmiş bulunan diğer bir unvandan ayırt edilebilmesi için gerekli ekleri alması zorunludur (TTK 45. md; Dinç, 2016: 238; Kayar, 2008: 208; Hırş, 1948: 150). Böylece ticaret unvanının diğer ticaret unvanları ile karıştırılmaya yol açması önlenmeye çalışılmıştır.

İkinci durum şube ekleridir. Her şube, “*kendi merkezinin ticaret unvanını, şube olduğunu belirterek kullanmak zorundadır*” (Vakıfbank Sütlice Şubesi gibi). Ancak bu unvana şube ile ilgili ekler yapılması mümkündür (TTK 48/1. md.). Yine merkezi yabancı bir ülkede bulunan ticari işletmenin Türkiye’deki şubesinin ticaret unvanında, merkezin ve şubenin bulunduğu yerin ve şube olduğunun gösterilmesi gerekmektedir.

Üçüncü durum tasfiye halini bildiren eklerdir. Tasfiye haline giren şirket ve kooperatiflerin ticaret unvanına “tasfiye halinde” ibaresinin eklenmesi zorunludur(TTK 269, 533. md). Böylece üçüncü kişiler şirketin tasfiye haline girdiğinden haberdar olacaktır.

B. Ticaret Unvanının Tescili ve Kullanma Zorunluluğu

Tacir, ticari işletmesini açtığı günden itibaren on beş gün içerisinde ticari işletmesi ile birlikte seçtiği ticaret unvanını, ticari işletmesinin bulunduğu yerdeki ticaret sicilinde tescil ve ilan ettirmeye mecburdur (TTK 40.md). Bu durumda ticaret unvanının tescili, ticari işletmenin tescili ile birlikte yapılır.

Belirtmek gerekir ki, ticaret unvanının tescili ve ilanı kurucu nitelikte değildir (Ayhan, 2012: 46; Bozer ve Göle, 2017: 172; Bilge/Karasu/ Altıntaş/Kolçak, 2019: 796; Kayar, 2008: 209). Nitekim ticari unvan kullanma yükümlülüğü tacir sıfatının doğması ile yani tacirin, ticari işletmesini işletmeye başlaması ile doğmaktadır (Ayhan vd, 2016:322; Şener, 2016:527). Bu yönden tescil ve ilan tacir için hukuki bir

⁴ Yargıtay 11. H.D 29.11.1973 T. 4778 E., 4768 K., Karahan, Ticari İşletme Hukuku, s. 152

zorunluluktur TTK 33. maddesi gereği, tacir on beş gün içinde ticaret unvanını tescil ettirmemiş ise sicil müdürü taciri tescile davet eder. Tacir bu sürelerle de uymazsa idari yaptırımlarla karşı karşıya kalacaktır.

Ticaret unvanının usulüne uygun tescil ve ilan edilmesi ile birlikte unvanın kullanma hakkı sadece sahibine ait olacaktır (TTK 50. md). Usulen tescil ve ilan olan ticaret unvanları üzerinde tacirin tekel hakkı oluşacaktır (Ayhan, 2016: 323; Bozer ve Göle, 2017: 175; Kayar, 2008: 212; Kürkçüler, 1960: İmregün, 1995: 89; 64-65; Teoman, 2011: 134; Ülgen vd., 2015: 419-420). Aynı zamanda usulüne uygun olarak tescil edilen ticaret unvanı TTK 52. maddesi hükmü kapsamında özel olarak korunacaktır (Oğuz, 2019: 2337; Poroy ve Yasaman, 2018: 482).

Ticaret unvanının kullanımı tacirler için hem bir hak hem bir yükümlülüktür (TTK 18. md.; Bozer ve Göle, 2017: 173). Zira tacirler ticari işletmesi ile ilgili işlemleri, ticaret unvanı ile yürütmeye, işletmesi ile ilgili senet ve belgeleri bu unvan altında imzalamaya mecburdur (Hırş, 1948: 150). Tacir, ticaret unvanını, ticari işletmenin görülebilecek bir yerine okunaklı bir şekilde yazmakla da sorumludur (TTK 39/2).

Ticaret unvanının kullanımı kamu düzenini ilgilendirmesi ve ticari işlerin sağlıklı yürümesi amacıyla kanun koyucu; tüm mahkemeleri, memurları, ticaret ve sanayi odalarını, noterleri ve Türk Patent ve Marka Kurumunu, görevlerini yaparken bir ticaret unvanının tescil edilmediğini, kanun hükümlerine aykırı olarak tescil edildiğini veya kullanıldığını öğrenmeleri halinde bu durumu yetkili makamlara bildirmekle yükümlü kılmıştır (TTK 51/1. md.).

II. TİCARET UNVANININ BAZI BENZER KAVRAMLARLA KARŞILAŞTIRILMASI

A. Medeni Ad ve Ticaret Unvanı

Medeni hukukun, kişiler hukuku kısmında düzenlenen medeni ad bir kişiyi toplum içinde öteki kişilerden ayırmaya yarayan bir işarettir. Medeni ad içinde öz ad ve soy adını barındırır. Ad kişiyi toplum içerisinde bireyselleştirir. Gerçek kişiler öz ad ve soyadı taşımaya mecbur olup kişiye öz adını vermeye ana ve babası yetkilidir (Zevkliler ve Havutçu, 2003:132).

Medeni adın ve ticaret unvanının temel benzerliği her iki işareti sahibi tanıtmaya ve ayırma amacını taşıması ve sahibine herkese karşı ileri sürülebilen mutlak bir hak sağlamasıdır (Karayağcın, 1968: 369). Aynı zamanda her iki işaretin kullanımı zorunludur (Boyacıoğlu, 2006: 42-43). Ancak belirtmek gerekir ki ticaret unvanı kullanımı sadece tacirler yönünden zorunludur.

İki işaret arasında bazı temel farklılıklar da mevcuttur. Ticaret unvanının devri mümkün olup kullanımına ve oluşturulmasına ilişkin sınırlar kanunda belirlenmiştir (TTK 41 vd., 49. md). Medeni ad ise devredilemediği gibi kullanımı ve oluşturulması yönünde sıkı şekil şartlarına bağlanmamıştır (Kurt,2016: 124).

Her iki işaret yönünden dikkat edilmesi gereken husus, gerçek kişinin öz ad ve soy adını ticaret unvanı olarak kullanmasıdır. Bu durumda öz ad ve soy ad farklı hukuki statüye kavuşacaktır (Hirş, 1948: 145; Özdemir, 2008: 568). Ancak unutulmamalıdır ki gerçek kişi tacir öz ad ve soy adına “ek” yaparak ticaret unvanını oluşturabilir. Bu halde ticaret unvanı medeni addan daha geniş bir kavram olacaktır (Karayalçın:1968:369). Gerçek kişi sadece ticari faaliyetleri ile sınırlı olarak ticaret unvanını kullanacaktır. Medeni adın kullanımı ise oldukça geniştir (Özdemir,2008: 592).

B. İşletme Adı ve Ticaret Unvanı

İşletme adı, işletme sahibinden bağımsız olarak doğrudan işletmeyi tanıtmak ve benzer işletmelerden ayırt etmek için kullanılan adlardır(TTK 53. md.). Tacir, işletme adı ile bir yandan işletmesini tüketiciye tanıtır ve dikkatini çeker diğer yandan kendini benzer işletmelerden ayırmaya çalışır (Şener, 2016:562).

Temel olarak her iki işaret de bir tanıtmaya amacı görür ve sahibine mutlak haklar sağlar. İşletme adının da ticaret unvanı gibi ekonomik bir değeri bulunur ancak bu iki işaret arasında farklılıklar mevcuttur. Şöyle ki; ticaret unvanı taciri tanıtmaya işlevi görürken işletme adı işletmeyi tanıtmaya amacı görmektedir ve kullanılması tacirler için zorunludur. Ancak işletme adı işletmeleri birbirinden ayırt etmeye yarar ve hem esnaflar hem de tacirler tarafından kullanılabilir, kullanımı ihtiyaridir (Arkan,2018: 290; Hirş, 1948: 145)

Ticaret unvanının oluşturulması kanun koyucu tarafından emredici hükümlere bağlanmıştır. Tacir işletme adının oluşturulmasında ise daha serbesttir. Ancak yine de bunun sınırsız bir serbestlik olarak algılanmaması gerekir. Seçilen işletme adının üçüncü kişileri aldatıcı, yanıltıcı veya kamu düzenine ve ahlaka aykırı olmaması gerekmektedir (Şener, 2016:563)

Son olarak, ticaret unvanını düzenleyen TTK 38, 45, 47, 50, 51 ve 52. maddeleri işletme adları hakkında da uygulanır.

C. Marka ve Ticaret Unvanı

Marka, bir teşebbüsün mallarının veya hizmetlerinin diğer teşebbüslerin mallarından veya hizmetlerinden ayırt edilmesini sağlaması ve marka sahibine sağlanan korumanın konusunun açık ve kesin olarak anlaşılmasını sağlayabilecek şekilde sicilde gösterilebilir olması şartıyla kişi adları dâhil sözcükler, şekiller, renkler, harfler, sayılar, sesler ve malların veya ambalajlarının biçimi olmak üzere her tür işarettir (6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu⁵-SMK 4. md.).

Marka hakkı; soyut olup maddi bir varlığı veya eşya niteliği yoktur. Para ile ölçülebilen gayri maddi bir malvarlığıdır. Marka üzerinde somutlaştığı mal ve hizmetten farklı olup, ayrı bir hakkın konusuna girmektedir(Yasaman,2002:159). Marka hakkı, taşınır ve taşınmaz eşya gibi mülkiyet ve zilyetliğe konu olamaz. Bu nedenle markanın maliki veya zilyedinden söz edilemez. Ancak “Marka hakkı sahibinden”

⁵ 10.01.2017 Tarihli 29944 Sayılı R.G

söz edilebilir(Uzunallı,2019:22). Marka hakkı, fikri mülkiyet hakları arasında yer alır ve sınai haklar grubunun bir parçasıdır.

Marka hakkı mutlak bir haktır(Tekinalp,2002:324). Bu nedenle herkese karşı ileri sürülebilir ve hakkın üzerinde doğrudan doğruya hâkimiyet kurulmasını sağlar. Bu sayede marka hakkı sahibi üçüncü kişilere karşı hukuki korumalara sahip olur (Çolak,2018:11).

Marka hakkı, sahibine inhisari yetkiler sağlar. Bu bakımdan marka sahibi, markasını kullanmak suretiyle veya başkasının kullanmasına izin vererek ekonomik yararlar elde edebilir (Eminoğlu,2016: 231). İnhisari yetkinin müspet ve menfi yönü vardır. Müspet yönü hak sahibine marka üzerinde istediği gibi hukuki tasarrufta bulunma hakkı verir. Menfi yönünde ise, marka sahibinin izni olmaksızın üçüncü kişilerce marka hakkına yönelik haksız girişim, tasarruf ve müdahalenin önlemeye yönelik olarak yetkiler sağlar(Çağlar,Yıldız ve İmirlioğlu,2019: s.68).

Marka hakkı sahibi, TÜRK PATENT'e marka tescil başvurusunda bulunduğu tarihten itibaren on yıllık bir korumaya sahip olur. Bu koruma süresi onar yıllık periyotlar halinde sınırsız olarak yenilenebilir (SMK 23. md.).

Marka iki unsurdan oluşmaktadır. Marka olmaya uygun bir işaretin bulunması ve bu işaretin ayırt edici nitelikte olmasıdır. Markadan söz edebilmek için bu iki unsurun bulunması gerekmektedir.

Markanın dört temel fonksiyonu bulunmaktadır. Bunlardan ilki kaynak gösterme fonksiyonudur. Kaynak gösterme fonksiyonu markaların ilk kullanımından beri en önemli fonksiyonlarından biridir. Marka, kullanılan mal veya hizmetin kaynağını, onu piyasaya süren şirketi ve işletmeyi ifade eder. Bir ürün veya hizmet ile belirli bir işletme arasındaki bağlantıyı gösterir.

Bir diğer fonksiyonu ise ayırt etme fonksiyonudur. Ayırt etme fonksiyonu bir işletmenin ürettiği mal veya sunduğu hizmeti diğer işletmelerin mal ve hizmetlerinden ayırmaya yarar ve tüketicinin arz edilen mal ve hizmetleri ayırmasına yardımcı olur (Tekinalp, 2002: 322).

Üçüncü fonksiyonu olarak sayılabilecek reklam fonksiyonu, marka sahibine, ürünlerini tanıtmaya, ürünleri hakkında tüketiciyi bilgilendirme ve tüketici ile arasında bağ kurmasına yardımcı olur. Geniş tüketici kitlelerine ulaşma imkânı sağlar. Bu sayede marka sahibi, faaliyet gösterdiği pazarı etkileme gücüne haiz olur (Tekinalp, 2002: 322).

Son olarak garanti fonksiyonu, tüketici satın aldığı mal veya hizmeti tekrar almayı düşündüğü takdirde beğenme veya tercih etme sebeplerinin korunacağı hatta daha iyisi olabileceği düşüncesiyle aynı markayı tercih etmesini ifade eder. Tüketici nezdinde, hizmetin veya malın kalitesinin her zaman belli bir standartta olacağını bilmesi güven ve tercih sebebi olacaktır (Güneş, 2009: 124).

Marka ve ticaret unvanı mutlak haklardan olup her iki işaret de temel olarak tanıtmaya ve ayırma vasıtası görmektedir. Tacirlerin, ticaret unvanını veya unvanın ek kısmını aynı zamanda marka olarak kullanması uygulama karşılaşılan bir durumdur. Hatta kimi hallerde üçüncü kişilerce haksız yararlanma

kastı ile markanın ticaret unvanı olarak kullanılması veya ticaret unvanının marka olarak kullanılması ile karşılaştırılabilir.(Aydoğan, 2013: 28)

Ticaret unvanı; ayırt etme fonksiyonu, garanti fonksiyonu ve reklam fonksiyonlarını yerine getirmesi bakımından markanın fonksiyonları ile benzerlik göstermektedir (Ayhan vd.,2016: 307). Ancak bu benzerliklere rağmen ticaret unvanının ve markanın birbiri yerine geçebileceği veya tam anlamıyla birbirlerinin fonksiyonlarını yerine getireceğini ifade etmek mümkün değildir. İki işaret arasında temel farklılıklar bulunmaktadır.

Marka, markanın sahibi ve markanın kullanıldığı ürün veya hizmet arasında bir ilişki olup marka sahibinin ürün ve hizmetlerini diğer ürün ve hizmetlerden ayırmaya yarar. Ticaret unvanı ise tacir ve ticaret unvanı arasındaki bağlantıyı gösterir ve taciri diğer tacirlerden ayırmaya yarar⁶.

Ticaret unvanını sadece tacirler kullanabilir. Markayı ise herkes kullanabilir. Ticaret unvanının tacirler yönünden kullanma zorunluluğu vardır ancak marka kullanımı ihtiyaridir.

Ticaret unvanının nasıl oluşturulacağı kanun koyucu tarafından emredici kurallara bağlanmıştır. Ticaret unvanının geçerliliği için belli şekil şartlarını taşıması gerekmektedir. Ancak marka olabilecek işaretler oldukça geniştir. Bu anlamda işaretin ayırt edici olması ve sicilde gösterilebilir olması yeterlidir (SMK 4.md.).

Ticaret unvanından farklı olarak marka işletmeden ayrı olarak devri mümkündür (SMK 148. md.).

Son olarak, Türk Hukuku'nda marka hakkı 6769 sayılı SMK'da oldukça kapsamlı ve detaylı düzenlenmiştir. SMK bilhassa tescilli markanın korunması bakımından etkin hükümler içermektedir. Markaya ilişkin uyuşmazlıklar, ihtisas mahkemelerinde görülmektedir (bkz. SMK 156. md.). Ticaret unvanına ilişkin düzenlemeler ise temel olarak TTK'da yapılmıştır. Dolayısıyla kural olarak ticaret unvanının korunması ve uyuşmazlıkların giderilmesi TTK 4. ve 5. hükümleri çerçevesinde asliye ticaret mahkemelerinde görülecektir⁷.

III. TİCARET UNVANININ KORUNMASI

Ticaret unvanının korunmasına ilişkin temel düzenleme TTK'da yer almaktadır. Mülga 6762 sayılı Ticaret Kanunu'nda⁸ unvan sahibine sağlanan koruma, sınai ve fikri haklara sağlanan korumalar ile karşılaştırıldığında oldukça yetersiz kalmaktaydı. Bu durum dikkate alınarak yeni TTK'da unvan sahibine tanınan haklar oldukça genişletilmiştir (Arkan, 2018:288; Ayhan, 2012: 46, Ülgen vd., 2015: 423).

⁶ Yargıtay Hukuk Genel Kurulu 21.02.2019 T., 2017/119 E., 2019/187 K. (www.legalbank.net) e.19.05.2021.

⁷ Yargıtay 11. H.D 10.10.2018 T. 2016/14721 E., 2018/6179 K. (www.legalbank.net) e.17.05.2021.

⁸ 09.07.1956 Tarihli, 9353. Sayılı R.G.

Unvanın korunmasına ilişkin temel düzenleme TTK'da yer alsa da kimi durumlarda ticaret unvanının korunması farklı hukuki sebeplere dayalı olabilir. Bu hukuki sebepler; TMK'nın⁹ ismin korunmasına ilişkin hükmü (TMK 26. md.), TTK'nin haksız rekabete ilişkin hükümleri (TTK 54-63. md.), SMK ve FSEK'ten¹⁰ kaynaklanabilir.

A. Ticaret Unvanının TTK Hükümleri Çerçevesinde Korunması

1. TTK 50-52. Maddelerine Göre Ticaret Unvanının Korunması

Usulüne uygun şekilde tescil ve ilan edilmiş olan ticaret unvanını kullanma hakkı sadece sahibine aittir (TTK 50. md.). Bu hükümden anlaşılacağı üzere unvan sahibi, ticaret unvanını usulüne uygun tescil ve ilan ettirmesi halinde ülke çapında unvanını kullanma tekelini sahip olacaktır. Tacire tanınan kullanma hakkı mutlaklıdır. Zarar veya zarar görme tehlikesi hakkın korunması bakımından aranmayacaktır (Poroy ve Yasaman, 2018: 482). Tekel hakkı, tacir sıfatının herhangi bir şekilde sona emesi ile sona erer (Karahana, 2012:162). Tacir sıfatının sona ermesi ile birlikte, ticaret sicilinde unvana ilişkin kayıtlar silinir. Ancak kaydın silinmemiş olması tekel hakkının devam ettiği anlamına gelmemektedir. Kaydın silinmesi gerektiği an itibarıyla tekel hakkı sona erecektir (Karahana, 1996: 116 vd.; Karayalçın, 1968: 393; Özbey, 2014).

TUHT'nin 4/8. maddesinde, "ticaret sicilinden silinen bir ticaret unvanı, unvanın silinmesine ilişkin ilanın Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde yayımlandığı tarihten itibaren beş yıl geçmedikçe başka bir tacir adına yeniden tescil edilemez" hükmü yer almaktadır. Öğretide bu düzenlenmenin tacirin, ticaret unvanı hakkında tekel hakkının ve koruma süresini beş yıl süreyle genişlettiğini bu düzenlemenin kanunun ilke ve esaslarına aykırı olduğunu dolayısıyla normal hiyerarşisine de aykırılık teşkil ettiğini savunmuştur (Şener, 2016: 543). Kanaatimizce de bu düzenleme normlar hiyerarşisine aykırıdır. Ancak kanun koyucu bu düzenleme ile tacirin haklarını korumak ve genişletmekten ziyade kamu düzenini ve üçüncü kişilerin yanılmasını önleme amacını taşıdığı düşüncesindeyiz. Nitekim tacirin, ticareti terkenden sonra aynı ticaret unvanının diğer tacirler tarafından kullanılmak istenmesi halinde üçüncü kişiler tacirin kimliği konusunda yanılabilir. Bu durum ticaret unvanının ayırt etme fonksiyonu zedeleyecektir. Bu nedenle ilgili hüküm gerekli olsa da kanun eliyle düzenlenmesi gerekmektedir.

Tacirin, ticaret unvanı üzerinde tekel hakkı devam ettiği sürece, üçüncü kişiler Türkiye'nin herhangi bir yerinde, bu unvandan ayırt edilmesi için gerekli olan ekleri yapmadan ticaret unvanını tescil edemeyecektir (TTK 45. md.; TUYT 5/1. md.). Bu halde ilk tescil yaptırmanın öncelik hakkı olacaktır ve tescili önleyebilecektir (Teoman, 2011: 462). Üçüncü kişinin ticaret unvanını tescil edebilmesi için önceki tarihli bir ticaret unvanı ile karıştırılmaya (iltibas) yol açmaması gerekmektedir (Çağlar ve Özdamar, 2006: 121; Bozer ve Göle, 2017: 176; Teoman, 2011: 556-795-1104).

⁹ 4721 Sayılı Türk Medeni Kanunu, : 8.12.2001 Tarihli ve 24607 Sayılı R.G

¹⁰ 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu, 13.12.1951 Tarihli ve 7981 Sayılı R.G

Yargıtay bir kararında¹¹, ayırt edici unsurları “gama” ve “gamma” olan ticaret unvanları arasında iltibasın oluşacağına karar vermiştir:

“Yine TTK'nın 45. maddesi uyarınca, bir ticaret unvanına Türkiye'nin herhangi bir sicil dairesinde daha önce tescil edilmiş bulunan diğer bir unvandan ayırt edilmesi için gerekli olduğu takdirde, ek yapılı. Her ne kadar, Bölge Adliye Mahkemesince taraf şirketlerin iştiğal alanlarının farklı olduğu gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiş ise de, her iki şirketin ticaret unvanında ayırt edici unsur "Gama" ve "Gamma" ibareleridir. Ticaret unvanında yer alan "Gamma" ibaresinin, davacının "Gama" ibaresi ile iltibas yaratacak derecede benzer olduğu dikkate alındığında, davalı şirketin ticaret unvanına bu ayırt edici unsurun yanına ek unsur olarak aldığı kabul edilen diğer ibarelerin esasen ticaret unvanının ayırt edici eki niteliğinde olmayıp, faaliyet konusuyla ilgili ek niteliğinde bulunduğundan yazılı gerekçeyle davanın reddi doğru görülmemiş, bozmayı gerektirmiştir.”

Bu noktada iltibas kavramını kısaca incelemekte fayda vardır. İltibas kavramı kanunda açıkça zikredilmemiş olmakla birlikte yargı kararlarında ve doktrinde yer almıştır (Ayhan ve Özdamar, 2006: 124 vd.; Poroy ve Yasaman, 2018: 484 vd.; Şener, 2016: 548 vd.; Teoman, 2011: 94-462).

Bu konuda Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun bir marka davasında, iltibasa ilişkin açıklamaları ticaret unvanı içinde uygulanabilir¹²:

“...Karıştırılma ihtimali, hem bir tescil engeli, hem de bir tecavüz eylemidir. Karıştırılma ihtimali kavramı tecavüz yönünden ele alındığında, özelliklerini şöyle sıralayabiliriz: Karıştırılma ihtimalinin varlığı için, müteceviz tarafından kullanılan işaretin tescil edilmiş markanın aynısı veya onun benzeri olması ve tescil edilmiş markanın, tescil edildiği mal ve hizmetlerle aynı veya benzer mal ve hizmetlerde kullanılması şarttır. Bu ikisi bir arada bulunmalıdır. Bunun yanı sıra, karıştırma halk yönünden olmalıdır...”

Özetle belirtmek gerekirse, ticaret unvanlarının barındırdığı işaretler (kelimeler) birbirleri ile karıştırılarak ayırt etme işlevlerini doğru şekilde gerçekleştirmemesi halinde iltibas oluşacaktır (Bilge, 2015: 9; Teoman, 2011: 135).

İltibasın gerçekleşmesi için ticari işletmelerin aynı veya benzer faaliyetleri yürütmesi ya da aynı müşteri çevresine hitap etmesi gerekmektedir (Poroy ve Yasaman 2018: 484). Yargıtay'ın da içtihatları bu doğrultudadır¹³:

“...Birinin vakıf üniversitesi, diğerinin şirket olması bu ticari olguyu değiştirmeyecektir. TTK'nın 57/1-5 anlamında davacının, üzerinde öncelik hakkı bulunan "A..." ibaresinin davalı yanca ticari unvan

¹¹ Yargıtay 11. H.D, 12.020.2020 T. 2019/1319 E., 2020/1319 K.12.02.2020 (www.legalbank.net) E.17.05.2021

¹² Yargıtay HGK.,2013/1521 E. , 2015/852 K. (www.legalbank.net) E.17.05.2021

¹³ Yargıtay HGK., 12.12.2007 T. 2007/11-965 E., 2007/961 K. (www.legalbank.net) E.17.05.2021

olarak tescili; aynı ibarenin aynı hizmetler için her iki tarafça da kullanılması nedeniyle, iltibas gerçekleşmiştir... ”.

Bu noktada dikkat edilmesi gereken husus, her iki ticari işletmenin sadece fiili olarak yürüttüğü faaliyetler değil şirket ana sözleşmesinde hükümlerinde göz önüne alınması gerekmektedir¹⁴ (Poroy ve Yasaman, 2018: 484).

TTK'nın 52. maddesi, tacirin tescilli ticaret unvanının, üçüncü kişiler tarafından “ticari dürüstlüğe aykırı biçimde” kullanması halinde, tacirin ileri sürülebileceği talepleri düzenlenmiştir.

6102 sayılı TTK 52. maddesinde, mülga 6762 sayılı TTK 54 maddesinde yer alan “kanuna aykırı olarak bir başkası tarafından kullanılan” ibaresi yerine “ticari dürüstlüğe aykırı biçimde bir başkası tarafından kullanılan” ibaresi kullanılmıştır. Bu kapsamda “ticari dürüstlüğe aykırı kullanım”, “kanuna aykırı kullanıma” göre daha geniş bir kavramdır (Nomer Ertan, 2012: 84; Şener, 2016: 549). Dolayısıyla ticari teamüllere aykırı ve dürüst bir biçimde olmayan kullanımlar TTK 52. maddesi kapsamında değerlendirilir.

Ticari dürüstlüğe aykırılık halleri genellikle iltibas yoluyla oluşmaktadır. Ticaret unvanları arasından iltibasın varlığı halinde tacir, TTK 52. maddesine göre ticaret unvanını kullanan üçüncü kişinin davranışını engelleyebilir ve ortaya çıkan zararını giderebilir. Yargıtay bir kararında¹⁵, tescilli ticaret unvanı kullanımının tecavüz ve haksız rekabet oluşturmayacağını kabul etmişse de sonraki tarihli ticaret unvanının, iltibasa sebebiyet vermesi halinde sicilden terkin edilebileceğine karar vermiştir:

“Somut olayda saatçilik alanında faaliyet gösteren davacının unvanı, 'Konyalı Saat Ticaret A.Ş.dir. Anılan unvan, 28.5.1993 tarihinde ticaret siciline tescil edilmiştir. Davalı şirket de aynı alanda faaliyette bulunmakta olup, 'Konyalı Optik Saat ve Sarraflık Sanayi Ticaret Ltd. Şti.' ibareli unvanını 19.6.1997 tarihinde tescil ettirmiş bulunmaktadır. Davacı ile davalının faaliyet alanları aynı olup, davacının kuruluş ve tescil önceliği nedeniyle ülke genelinde bir hak elde ettiği, her iki tarafın unvanların çekirdek unsurunun 'KONYALI' ibaresi olduğu, karışıklığa neden olması ve unvana tecavüz teşkil etmesi olarak kullanılmaktadır. Dolayısıyla tescilli ticaret unvanının sicilden terkin edilmeleri anına kadar kullanmalarında her hangi bir usulsüzlük olmadığından bu dönem içinde unvana tecavüzden ve haksız rekabetten bahsedilemez. Fakat, mahkemece, talep edilmesine rağmen, 'Konyalı' ibaresinin davalının ticaret unvanından terkinine karar verilmemiştir. Ancak, anılan karar bu yönüyle davacı vekili tarafından temyiz edilmemiştir. O halde, davalının usulüne uygun olarak tescilli unvanını kullanması, sicilden terkin edilmediği müddetçe haksız rekabet teşkil etmeyeceğinden yazılı şekilde karar verilmesi doğru görülmemiş, kararın bozulması gerekmiştir.”

¹⁴ Yargıtay 11. H.D 24.1.2006 T. 2005/562 E. 2006/477 K. (www.legalbank.net) E.17.05.2021

¹⁵ Yargıtay 11. HD., T. 6.7.2004 E. 2003/13467 K. 2004/7561 (www.legalbank.net) E.17.05.2021

TTK 52. madde kapsamında tescilli ticaret unvanı ticari dürüstlüğe aykırı olarak kullanılan kişinin açabileceği davalar şunlardır:

- Unvanının, başkası tarafından ticari dürüstlüğe aykırı şekilde kullanıldığının tespiti
- Unvanının, başkası tarafından ticari dürüstlüğe aykırı şekilde kullanılmasının yasaklanmasını,
- Haksız tescil edilen unvanın kanuna uygun şekilde değiştirilmesini ya da silinmesini,
- Tecavüzün sonucu olan maddi durumun ortadan kaldırılmasını (tecavüze vücut veren araçların ve ilgili malların imhası da talep edilebilir),
- Maddi ve manevi tazminat(maddi tazminatla ilgili olarak, tecavüz sonucunda tecavüzü gerçekleştiren kişinin, elde etmesi mümkün görülen menfaatin karşılığına da hükmedebilir.)
- Yukarıdaki hakların kullanımı sonucu, mahkemede davayı kazanan tarafın isteği üzerine hükmün ilanı.

Tacir, kural olarak ticaret unvanı üzerindeki hakkı ihlal edildiği süre zarfında, TTK 52. maddesi dâhilinde hukuki imkânlarını kullanabilir. Ancak öğretide (Poroy ve Yasaman, 2018:486; Şener, 2016: 557) ve Yargıtay içtihatlarında¹⁶ unvana tecavüze dayalı taleplerin, unvanı tecavüze uğrayan kişi tarafından uzun bir süre boyunca ileri sürülmemesi halinde hakkın kötüye kullanımının gerçekleşebileceği ve bu nedenle sessiz kalma yoluyla hak kaybı yaşanabileceği benimsenmiştir (TMK 2. md.).

Sessiz kalma yoluyla hak kaybının gerçekleşebilmesi için öncelikle tecavüz edenin korunmaya değer bir yararı olmalı ve iyi niyetli olmalıdır. Bunun yanında tecavüze maruz kalan da duruma uzun süre sessiz kalmalıdır. Sessiz kalma yoluyla hak kaybı hâkim tarafından resen dikkate alınır¹⁷.

Sessiz kalmanın ne kadar bir süre devam etmesi gerektiğine ilişkin bir kural yoktur. Yargı kararlarında somut olayın özelliklerine göre karar verilmektedir. Örneğin, Yargıtay bir kararında¹⁸, üç buçuk yıllık süreyi sessiz kalma yönünden yeterli bulmuştur:

“davacı İbrahim ile davalı şirketin kurucu ortaklarından’nun evvelinde birlikte çalıştıkları, daha sonra....’nun davacı ile olan birliktelikten ayrılarak davacı işletmeyle aynı adreste faaliyet göstermek üzere 04.07.2007 tarihinde davalı şirketi kurduğu, davanın ise 24.02.2011 tarihinde açıldığı anlaşılmaktadır. Davacı ile aynı adreste (... Organize Sanayi Bölgesi sok.) 3,5 yıldan fazla bir süre faaliyette bulunan davalı şirketin ticaret unvanında yer alan ... ibaresinin kullanıldığı davacı tarafından bilindiği halde bu kullanıma karşı anılan süre içinde her hangi bir ihtar, açılmış bir dava veya muaraza çıkarılmamış olması karşısında davacı tarafından anılan ibarenin kullanılmasının benimsediğinin kabulü gerekir. Bu kadar yakın ilişki içinde bulunulduğu halde 3,5 yıllık bir süre içinde

¹⁶ bkz. Yargıtay HGK., 09.12.2020 T., 2020/532 E., 2020/1011 K. (www.legalbank.net) E.17.05.2021

¹⁷ Yargıtay HGK 26.02.2020 T., 2017/27 E. 2020/255 K. (www.legalbank.net) E.17.05.2021

¹⁸ Yargıtay 11. H.D 10.02.2015 T. 2014/4099 E. 2015/1628 K. (www.legalbank.net) E.17.05.2021

... ibaresine ilişkin her hangi bir itirazda bulunulmaması sessiz kalmak suretiyle hak kaybına uğramak için yeterli bir süredir”.

Kanaatimizce, sessiz kalma yoluyla hak kaybı TTK’da açıkça düzenlenmeli ve sınırları belirlenmelidir. Örneğin, marka hukukunda sessiz kalma yoluyla hak kaybına ilişkin SMK’nın 25/6 maddesinde açıkça düzenleme yapılmıştır. Buna göre, “Marka sahibi, sonraki tarihli bir markanın kullanıldığını bildiği veya bilmesi gerektiği hâlde bu duruma birbirini izleyen beş yıl boyunca sessiz kalmışsa, sonraki tarihli marka tescili kötü niyetli olmadıkça, markasını hükümsüzlük gerekçesi olarak ileri süremez”. Benzer bir düzenlemenin TTK’da ticaret unvanı yönünden de yapılmasında fayda vardır. Böylece hak sahiplerine ticaret unvanlarını daha etkili bir biçimde koruma imkânı sağlanacaktır.

2. Ticaret Unvanının Haksız Rekabet Hükümlerine Göre Korunması (TTK 54. md.)

Haksız rekabet, dürüst rekabeti tehlikeye sokan veya rekabetten beklenen olumlu sonuçların elde edilmesini önleyen davranışlar bütünü olarak tanımlanabilir. Dürüst rekabetin temel amacı, tarafların başarıya haksız bir nedenle veya karşı tarafa hukuk dışı davranma yoluyla değil dürüst bir şekilde ulaşmasının sağlanmasıdır (Arkan, 2018: 343).

Ticari nitelikte uygulamın, aldatıcı veya dürüstlük kuralına aykırı olarak rakipler arasında veya tedarik edenlerle müşteriler arasındaki ilişkileri etkilemesi halinde haksız rekabet hükümleri hakkı zayı olan kişinin başvurabileceği genel bir yoldur (Domaniç, 1988: 197-198)

Tacir, TTK 55/4 maddesine, “başkasının malları, iş ürünleri, faaliyetleri veya işleri ile karıştırılmaya yol açan önlemler almak” dayanarak tacir ticaret unvanının korunmasını talep edebilecektir (Teoman,2011: 796).

Usulüne uygun olarak tescil edilmiş ticaret unvanı sahibi, ticaret unvanına ilişkin haksız girişimlerin varlığı halinde ister TTK 52. md. hükümleri çerçevesinde ister TTK’nın haksız rekabet hükümleri çerçevesinde hukuki başvuru imkânlarını kullanabilir (Domaniç, 1988: 195)

Bahsettiğimiz üzere ticaret unvanının tescili kurucu nitelikte değildir. Bu nedenle tacir ticaret unvanını tescil etmeden kullanıyor olabilir. Ticaret unvanı tescil edilmemiş olsa dahi tacirin unvan üzerinde hakları vardır. Bu nedenle ticaret unvanını haksız rekabet hükümleri çerçevesinde koruyabilir (Bozer ve Göle, 2017: 177; Karayalçın, 1968: 394; Oğuz, 2019: 2338; Teoman, 2011: 460 vd.). Ancak TTK 52. maddesinde ticaret unvanları hakkında özel olarak düzenlenen korumadan yararlanamayacaktır.

Haksız rekabet sebebiyle müşterileri, kredisi, meslekî itibarı, ticari faaliyetleri veya diğer ekonomik menfaatleri zarar gören veya böyle bir tehlikeyle karşılaşabilecek ticaret unvanı sahibi:

- filin haksız olup olmadığının tespitini,
- haksız rekabetin men’ini,
- haksız rekabetin sonucu olan maddi durumun ortadan kaldırılmasını,
- haksız rekabet yanlış veya yanıltıcı beyanlarla yapılmışsa bu beyanların düzeltilmesini,

- tecavüzün önlenmesi için kaçınılmaz ise, haksız rekabetin işlenmesinde etkili olan araçların ve malların imhasını,
- kusur varsa zarar ve ziyanın tazminini,
- TBK'nın 58. maddesinde öngörülen şartların varlığında manevi tazminat verilmesini talep edebilecektir. (TTK 56. md.)

B. Ticaret Unvanının Sınai Mülkiyet Kanununun Marka Hükümleri Çerçevesinde Korunması

Her ne kadar marka ve ticaret unvanları birbirlerinden farklı kavramlar ve işaretler olsa da aralarındaki fonksiyonel benzerlik nedeniyle ticari faaliyetlerde birbirlerinin yerine geçecek şekilde kullanılabilir (Bozgeyik, 2019: 99). Bu durumlarda da iki işaret arasında hukuki ihtilaflar yaşanabilmektedir. Ancak belirtmek gerekir ki, marka ve ticaret unvanının birbirlerine karşı bir üstünlük veya öncelik hakkı bulunmamaktadır (BİLGE, 2015: 7; Korkut, 2008: 396; Teoman, 2011: 796).

Ticaret unvanı olarak kullanılan bir işaret, üçüncü kişiler tarafından marka olarak tescil edilmek veya kullanılmak istenebilir. Benzer şekilde marka olarak kullanılan bir işaret, ticaret unvanı olarak tescil edilmek istenebilir. Bu haller iyi niyetli veya kötü niyetli olarak gerçekleşebilir.

SMK'nın markaya ilişkin hükümlerinin temel amacı marka hakkının korunmasını sağlamaktadır (SMK 1/1. md.). Ancak belirttiğimiz ihtimaller nedeniyle kanun koyucu marka hukukuna ilişkin esasları düzenlerken ticaret sırasında kullanılan işaret, fikri ve sınai hak sahiplerinin haklarının korunması için SMK'da bir takım düzenlemeler yapmıştır.

1. SMK 6/3. Maddesi Kapsamında Koruma

SMK'nın 6. maddesi, marka tescilinde nispi ret nedenlerini düzenlemektedir. Nispi ret nedenleri, herhangi bir işaret üzerinde, üçüncü bir kişinin herhangi bir sebebe dayalı hakkı bulunması nedeniyle bir markanın tescilinin mümkün olmadığı halleri içerir (Tekinalp, 2002: 356). Kısacası nispi ret nedenleri işaret üzerinde üçüncü bir kişinin hakkının olmasından doğmaktadır. Nispi ret nedenleri TÜRKPATENT Kurumu tarafından resen incelenmemektedir. Bu nedenle ilgili kişinin tescil başvurusuna itirazı gerekmektedir.

SMK'nın 6/3. maddesine göre, “başvuru tarihinden veya varsa rüçhan tarihinden önce tescilsiz bir marka veya ticaret sırasında kullanılan bir başka işaret için hak elde edilmişse, bu işaret sahibinin itirazı üzerine, marka başvurusu reddedilir.”

Hükümde, yer alan “işaret” kavramı geniş yorumlanmalıdır. İşaret kavramına sadece markalar değil ticarete kullanılan diğer tüm tanıtmaya işaretleri girmektedir (Arkan, 2002: 103). Dolayısıyla bu hüküm ticaret unvanlarını da kapsamaktadır (Arslan, 2008: 35; Aydoğan: 2013: 34). Ayrıca bu işaretlerin tescil edilmemiş ve haksız rekabet hükümlerine göre korunan işaretler olması gerekmektedir. Bu nedenle tescilsiz ticaret unvanları bu maddeden yararlanabileceklerdir (Arkan, 1997: 109).

Hükümde yer alan “hak elde etme” teriminden tam olarak ne anlaşılması gerektiği açık değilse de genel kanı ticaret unvanının ilgili; bölge, piyasa veya kullanıcı grubunda bilinir hale gelmesidir (Bilge, 2015: 18; Korkut, 2008: 393-394). Bu anlamda genel ve yüksek bir tanınmışlığa gerek yoktur. İşaretin ilgili çevrede bilinmesi dolayısıyla ayırt edicilik kazanması (maruf hale gelmesi) yeterlidir. Mülga 551 sayılı Markalar Kanununda¹⁹ bir markayı ilk defa tescil ettiren kişiyi markanın gerçek sahibi olarak kabul etmiştir (551 sayılı MarK. 15. md.). Ancak üçüncü bir kişi, aynı emtia için aynı markayı daha önce fiilen ihdas ve istimal ettiği ve piyasada mâruf hale getirdiği iddiasını marka sahibine karşı dava yoluyla ileri sürme hakkına sahipti (bkz. Teoman, 2011: 887). Bu noktada 551 sayılı Mülga kanunundan da yola çıkarak işaret üzerinde hak elde edilebilmesi için işaretin ticaret sahasında salt kullanımının yeterli olmayacağı işaretin kullanım sonucu maruf hale getirilmesi gerektiği kanaatindeyiz.

İşaretin tescil engeli olabilmesi için aranan diğer bir şart işaretin, “ticaret sırasında” kullanılmasıdır. Doktrinde kimi yazarlar, ticaret sırasında kullanım ifadesinin markasal kullanımı kast ettiğini SMK 6/3 maddesi kapsamında işaretin tescil engeli olarak kabul edilebilmesi için marka hukukuna özgün kullanımın gerektiğini savunmaktadır (Bilge, 2015: 18; Tekinalp, 2002: 360). Yargıtay’ın bazı kararlarında da, ticaret sırasında kullanma ile kastedilenin markasal kullanım olduğu yönündedir²⁰. Diğer görüşe göre ise, işaretin ticaret unvanı olarak kullanılması yeterli olup ayrıca markasal kullanımın gerekmediği yönündedir (Arkan, 2002, 104). Kanaatimizce işaretin markasal kullanımının gerektiğinin kabulü kanunun, önceki tarihli işarete verdiği öncelik hakkına ters düşecektir. Zaten işaretin tescil engeli olabilmesi için önceki tarihli işaretin ilgili çevrede bilinir olması dolayısıyla ayırt edicilik kazanması aranmaktadır. Kanun koyucu iki işaret arasında oluşabilecek iltibas ve haksız rekabeti önleme amacını taşıdığı düşüncesindeyiz. Bu nedenle işaret ilgili çevrede bilinirlik ve ayırt edicilik kazanmış ise kanaatimizce ayrıca markasal kullanım aranmasına gerek yoktur.

Ticaret unvanı sahibi eskiye dayalı kullanım hakkını hangi mal veya hizmet sınıflarda (tacirin faaliyet gösterdiği alan) elde etmişse sadece aynı veya benzer mal ve hizmet sınıfları yönünden tescile engel olabilecektir. Bu nedenle marka tescil başvurusu birden çok sınıfta yapılmış ise ancak ilgili sınıflar yönünden ticaret unvanı, marka tescil engeli olacaktır (Çolak,2018: 334; Korkut, 2008: 395).

Yargıtay 11. H.D 26.10.2002 T. 2000/7064 E. 2000/8215 K. sayılı bir kararına konu olayda, MNG Holding A.Ş’nin, “MNG” işaretinin kendi unvanlarının bir parçası olduğunun belirterek, hazır giyim markası olan MNG’nin marka tescil başvurusuna itiraz etmiş bu itiraz TPE tarafından kabul edilmiştir. Ancak Yargıtay MNG Holding’in inşaat sektöründe faaliyet gösterdiği, MNG’nin ise giyim sektöründe faaliyet göstermesi sebebiyle TPE’nin kararını iptal etmiştir (Tekinalp, 2002:359).

¹⁹ 12.03.1965 Tarih ve 11951 Sayılı R.G

²⁰ Yargıtay 11. H.D 12.06.2006 T. 2005/6657 E., 2006/6747 K.

2. SMK 6/6. Maddesine Göre Koruma

SMK 6/6. maddesi izah edildiği üzere marka tescilinde nispi ret nedenlerini düzenleyen hükmüdür. Buna göre, “tescil başvurusu yapılan markanın başkasına ait kişi ismini, ticaret unvanını, fotoğrafını, telif hakkını veya herhangi bir fikri mülkiyet hakkını içermesi hâlinde hak sahibinin itirazı üzerine başvuru reddedilir.”

556 sayılı Markanın Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin²¹ 8/5. maddesinde, “Tescil için başvurusu yapılmış markanın, başkasına ait kişi ismi, fotoğrafı, telif hakkı veya herhangi bir sınai mülkiyet hakkını kapsamaması halinde, hak sahibinin itirazı üzerine tescil başvurusu reddedilir” düzenlemesi mevcuttu. Hükümde yer alan “sınai mülkiyet hakkı” kavramı ticaret unvanlarını da kapsıyordu. Ancak 6769 sayılı SMK'da açıkça “ticaret unvanı” kavramına yer vermiştir.

SMK'nın 6/6. maddesi usulüne uygun tescil edilmiş ticaret unvanları yönünden marka tesciline itiraz hakkı sağlamaktadır. Tescilsiz işaretler bu hükümden yararlanamamaktadır. İtiraz hakkının ilk şartı ticaret unvanı ve tescil edilmek istenen markanın ayırt edici yani esas unsurları birbirleri aynı veya benzer olmalıdır (Çolak,2018: 409).

Her ne kadar hüküm metninde yer almasa da tescilli ticaret unvanının, marka başvurusuna tescil engeli olabilmesi için marka tescil başvurusunun yapıldığı mal veya hizmet sınıfının ticaret unvanının faaliyet gösterdiği sektörle aynı veya benzer olması gerekmektedir (Bilge, 2015: 19; Çolak, 2018: 409). Aksi bir düşünce SMK'nın genel mantığına aykırıdır. Nitekim kanun koyucunun iradesi işaretler arasında karıştırmanın önüne geçmektedir. Aynı işaretli markaların farklı sınıflarda tescil olabileceği de düşünüldüğünde farklı sınıflarda/sektörlerde yer alan unvanın, marka başvurularında tescil engeli olamayacağı kanaatindeyiz.

SMK 6/6. maddesi tescilli ticaret unvanları yönünden itiraz hakkı sağladığına göre ticari şirketler faaliyet gösterdiği sektör, şirket ana sözleşmesinden tespit edilebilmektedir. Ancak ticari işletmeler şirket ana sözleşmesinde faaliyet alanlarını çok geniş tutmaktadırlar. Şirket faaliyet konusunun ana sözleşmede yer almasına rağmen şirketin ilgili faaliyeti yürütmemesi ve faaliyeti ileride yapacağını dair bir hazırlığın olmaması halinde marka tesciline engel olmak istemesi başta TMK'nın dürüstlük ilkesine aykırı olacaktır²² (Bilge, 2015: 20). Öte yandan Mülga 6762 sayılı TTK'da yer alan 137. madde²³ 6102 sayılı TTK'da yer verilmemiştir. Bu nedenle ticari şirketler şirket ana sözleşmesinde yer almayan konularda da faaliyet gösterebilecektir (Alışkan, 2012: 215) Ticaret unvanının tescilli olmasına rağmen yürüttüğü faaliyetin şirket ana sözleşmesinde yer almaması halinde kanaatimizce tacir yine itiraz edebilecektir. Ancak bu durumda SMK 6/3. madde kapsamında itirazın gerçekleştirilmesi

²¹ 27/6/1995 Tarih ve 22326 nolu R.G

²² Yargıtay 11. HD., T. 30.05.1988, 1988/626 E., 1988/3513 K. (www.legalbank.net) E. 18.05.2021

²³“Ticaret şirketleri hükmi şahsiyeti haiz olup şirket mukavelesinde yazılı işletme mevzuunun çevresi içinde kalmak şartıyla bütün hakları iktisap ve borçları iltizam edebilirler. Bu husustaki kanuni istisnalar mahfuzdur.”

gerekmektedir. Gerçek kişi tacirler bakımından ticari faaliyet konusunu ticaret unvanında gösterme zorunluluğu bulunmamaktadır. Kaldı ki gerçek kişi tacir faaliyet konusunu değiştirilmesi bakımından da bir kısıtlamaya tabi değildir. Kanımızca bu noktada çıkabilecek ihtilafların baştan önlenmeye çalışılması en doğru yol olacaktır. Bu kapsamda ticaret unvanı sahiplerine SMK 6/3 ve 6/6. maddeleri uyarınca tanınan marka tescillerine itiraz hakkı, marka sahiplerine de tanınmalıdır. Marka sahibinin, tescil başvurusu yapılan ticaret unvanı başvurularını denetleyebileceği ve itiraz edebileceği etkili bir sistem oluşturulmalıdır. Aksi halde marka hakkı sahibi ancak unvanın tescilden sonra unvanın varlığından haberdar olabilecektir. Bu kapsamda sicil müdürlüklerinin sistemleri ile TÜRKPATENT sicillerinin entegre edilmesi yararlı olacaktır.

Ticaret unvanının marka tesciline engel olabilmesi bakımından markasal olarak kullanılmasının gerekip gerekmediği öğretide tartışmalıdır. İlk görüş, unvanın tescile engel olabilmesi için markasal olarak kullanılmasının gerekli olduğu unvensal kullanım ile marka tescilinin engellenemeyeceği yönündedir (Bilge, 2015: 19; Güneş, 2015: 137). Diğer görüşe göre ise de SMK 6/6. maddesinde belirtilen şartların olması yeterli olup ayrıca markasal bir kullanımın aranmaması gerektiği yönündedir (Karasu, Suluk ve Nal, 2019: 201). Yargıtay 11. H.D bir kararında, “556 sayılı KHK.’nin 8/5. maddesindeki koşulların varlığı halinde, aynı veya benzer sınıflarda markasal bir kullanım olup olmadığına bakılmaksızın, fikri veya sınai hak sahiplerinin kendilerinden izinsiz olarak başkaları tarafından yapılan marka başvurusuna itiraz etme ya da dava açma” haklarının mevcut olduğuna karar vermiştir²⁴. Kanaatimizce de SMK 6/6 maddesi kapsamında tescilli ticaret unvanı sahibinin marka başvurusuna itiraz edebilmesi için markasal kullanımının bulunmasına gerek yoktur. Hükümden de böyle bir anlamda çıkmamaktadır. Ayrıca nasıl ki hüküm de yer alan başkasına ait isim, telif hakkı ve fotoğraf sahiplerinin itirazında markasal kullanım aranmıyor veya aranmıyorsa ticaret unvanına dayalı itirazlarda da markasal kullanım aranmaması gerektiği kanaatindeyiz.

3. SMK 25. Maddesine Göre Ticaret Unvanının Korunması

SMK 25. maddesi markanın hükümsüzlük hallerini düzenlemektedir. Markanın tescilinden itibaren var olan bazı hallerin varlığı halinde markanın hükümsüzlüğü söz konusu olabilecektir. Hükümsüzlük hallerini SMK 5. maddesinde düzenlenen mutlak ret nedenleri ile SMK 6. maddesinde düzenlenen nispi ret nedenleri oluşturur.

Ticaret unvanı sahibi, SMK 6/3 ve 6/6 maddeleri kapsamında marka tescil başvurusuna itiraz hakkı olmasına rağmen hakkını kullanmamış veya kullanamamış olabilir. İşte bu hallerde ticaret unvanı sahibi SMK 25. maddesine dayanarak tescil edilmiş bulunan markanın hükümsüzlüğüne karar verilmesini mahkmeden isteyebilecektir (Aydoğan, 2013: 34). Yargıtay da bir kararında²⁵, 556 sayılı KHK’nın 8/5.

²⁴ 27.2.2006 T. 2005/2014 E. 2006/1948 K. (www.legalbank.net) E. 18.05.2021

²⁵ Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 31.10.2016 T., 2015/11531 E., 2016/8536 K. (www.legalbank.net) E. 18.05.2021

(SMK6/6. md.) maddesinin aynı zamanda hükümsüzlük nedeni olduğunun dikkate alınarak bu hususunda tartışılması gerektiğine karar vermiştir:

“Davacı tarafça, uyuşmazlık konusu "... " ibaresinin tescilli ticaret unvanı olduğu, bu ibare üzerinde davalıya nazaran öncelik hakkı bulunduğundan bahisle davalı markasının hükümsüzlüğüne karar verilmesi istenmiştir. Mahkemece, davacı tarafça "... ibaresinin markasal kullanımının bulunmadığı ve davalının markasını kötü niyetle tescil ettirdiğinin ispat edilemediği gerekçesi ile dava reddedilmiştir. Davacı şirket ticaret siciline 05.04.2010 günü tescil edilmiş olup, ticaret unvanının ayırt edici kelimesi "... ibaresidir. 556 sayılı KHK'nın 8/5. maddesine göre tescil için başvurusu yapılmış markanın, başkasına ait kişi ismi, fotoğrafı, telif hakkı veya herhangi bir sınai mülkiyet hakkını kapsamaması halinde, hak sahibinin itirazı üzerine tescil başvurusu reddedilir. Bu durum, aynı zamanda 556 sayılı KHK'nın 42/1-b maddesi uyarınca hükümsüzlük nedenidir. Bu itibarla, davacının 2010 yılında tescil olunan ticaret unvanının kılavuz sözcüğü içerisinde "... ibaresinin de bulunduğu dikkate alınarak, 556 sayılı KHK'nın 8/5 ve 42/1-b maddeleri kapsamında davacı şirketin tescil tarihi itibarıyla anasözleşmesinde belirtilen iştiğal alanında kalan mal ve hizmetler ile dava konusu markanın tescilli olduğu 9. sınıfmallar bakımından aynı yada benzer türden olmaları halinde dava konusu markanın hükümsüzlüğünü talep edebileceği gözetilmek suretiyle uyuşmazlığın 556 sayılı KHK'nın 8/5 ve 42/1-b maddeleri çerçevesinde tartışılarak bir karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde karar verilmesi doğru görülmemiş, bozmayı gerektirmiştir.”

Unvan sahibinin hükümsüzlük davasını açabilmesi için ilk tescil başvurusuna itiraz etmiş olmasına gerek yoktur (Karasu, 2008: 32). Ancak marka tesciline itiraz edilmiş ve itiraz nihai olarak TÜRKPATENT tarafından reddedilmişse bu karara karşı iptal davası açılarak kararın iptali ve markanın hükümsüzlüğü istenebilir (SMK 20. md).

SMK 6/3 ve 6/6 maddelerine dayalı olarak markanın hükümsüzlüğü ancak ticaret unvanının tescilli olduğu veya kullanıldığı sınıflarla sınırlı olacaktır (Tekinalp, 2002, 400). Yani marka birden çok sınıfta tescilliye sadece ilgili sınıflar yönünden hükümsüzlüğe karar verilebilecektir. Ancak marka örneğini değiştirecek şekilde hükümsüzlüğe karar verilemez (SMK 25/5).

SMK 25. maddesi gereğince markanın hükümsüzlüğüne karar verilmesi durumunda hükümsüzlük kararı marka başvuru tarihinden itibaren etkili olup, markaya SMK ile sağlanan koruma hiç doğmamış sayılır (SMK 27. md.).

4. SMK 7/5. Maddesine Göre Ticaret Unvanının Korunması

SMK 7. maddesinde marka hakkını ihlal eden ve marka sahibinin yasaklayabileceği haller düzenlenmiştir. Aynı zamanda 29. maddenin yollamasıyla bu kullanımlar marka hakkına tecavüz oluşturacaktır.

SMK 7/5. maddesinde ise, marka sahibinin, “üçüncü kişiler tarafından dürüstçe ve ticari hayatın olağan akışı içinde”, “gerçek kişilerin kendi ad veya adresini belirtmesi”, “malların veya hizmetlerin türüne,

kalitesine, miktarına, kullanım amacına, değerine, coğrafi kaynağına, üretim veya sunuluş zamanına ya da diğer niteliklerine ilişkin açıklamalarda bulunulması” ve “özellikle aksesuar, yedek parça veya eşdeğer parça ürünlerinde, malın ya da hizmetin kullanım amacının belirtilmesinin gerekli olduğu hâllerde kullanılmasını” engellenemeyeceği hüküm altına alınmıştır.

Bu noktada belirtmek gerekir ki mülga 556 sayılı KHK'nın 12. maddesinde, gerçek kişiler ve tüzel kişiler hükmün kapsamındaydı. SMK md. 7/5. maddesinde ise sadece gerçek kişiler hükmün kapsamına alınmıştır. Bu nedenle sadece gerçek kişi adlarının yer aldığı ticaret unvanları SMK 7/5 kapsamından yararlanacaktır. Tüzel kişi ticaret unvanları ise dürüst kullanılsa dahi SMK 7/5 kapsamında değerlendirilmeyecektir (Çolak, 2017: 219).

Kural olarak marka sahibi markasını tescil ettirerek SMK ile sağlanan korumadan yararlanmaya başlar ve marka üzerinde tekel hakkı elde eder. Ancak SMK 7/5. maddesine göre gerçek kişilerin adlarının, “dürüstçe” ve “ticari hayatın olağan akışı içinde” kullanması engellenemeyecektir. Hükümde geçen “ad” kavramı ticaret unvanını da kapsamaktadır (Arkan,1997: 32). Dolayısıyla ticaret unvanı sahipleri de bu hükümden yararlanabileceklerdir.

Dürüst kullanım her şeyden önce ticaret unvanının amacına uygun kullanılmasıdır. Yani işaret unvansal olarak kullanılıyor olmalıdır. Markasal olarak kullanım dürüst kullanım olarak kabul edilemeyecektir (Bilge, 2015: 16, Çolak, 2018: 653). Öğretide, ticaret unvanının unvansal olarak kullanılmasına rağmen kendiliğinden markasal etkiler doğurması halinde unvanda ihtilaf oluşturan kısmın zorunlu olup olmamasına göre ayırım yapmıştır (Bilge, 2015: 16). İşaretin unvanda kullanımını zorunlu olması halinde unvanın terkinini istenemeyecektir. Ancak unvana ek yapılması talep edilebilecektir.

Ticari işletmenin hukuki yapısı da tacirin, ticaret unvanını seçerken dürüst davranıp davranmadığı yönünde fikir verebilir (Bilge, 2015: 16-17). Nitekim bahsettiğimiz üzere, gerçek kişi tacirlerin unvanının çekirdek kısmı tacir öz ad ve soyadından oluşmak zorundadır. Tacirin bu konuda seçim özgürlüğü yoktur. Sermaye şirketlerinde ise tacirin hareket özgürlüğü yüksektir. Bu rağmen tacir önceki tarihli bir marka ile iltibas yaratıyor ise dürüst olmadığı düşünülebilir. Kollektif ve komandit şirketlerde ortaklardan en az birinin ismi olması gerektiği ve hangi ortağın isminin olacağına dair bir zorunluluk olmadığına göre bu şirketlerde somut olayın özelliğine göre durum hakim tarafından takdir edilmelidir.

Dürüst kullanım konusunda değerlendirilebilecek diğer bir husus tacirin, önceki tarihli markadan haberdar olup olmadığı ve o marka ile kendi unvanının iltibas oluşturduğunu bilip bilmemesidir (Bilge,2015: 17). Ancak kanaatimizce tacirin markayı bilmediğine veya iltibas görmediğine dair savunmasına itibar edilmemesi gerekmektedir. Nitekim tacirin ticari faaliyetlerini yürütürken basiretli davranma yükümlülüğü vardır (TTK 18/2). Dolayısıyla tacir, ticaret unvanını seçerken basiretli davranmak zorundadır.

5. SMK 7/3-e Maddesinin Değerlendirilmesi

SMK öncesi dönemde markanın ticaret unvanı olarak kullanılması marka sahibinin önleyebileceği kullanımlar arasında yer almamaktaydı. Ancak mülga KHK'nin 9/II-d maddesinde yer alan, "işaretin teşebbüsün iş evrakı ve reklamlarına kullanılması" hükmü, markanın ticaret unvanı olarak kullanılmasına da engel olma hakkını kapsamaktaydı (Korkut, 2008: 395).

Mülga 556 sayılı KHK'dan farklı olarak SMK açıkça tescilli bir markanın, üçüncü bir kişi tarafından izinsiz şekilde ticaret unvanı olarak kullanılmasını marka hakkına tecavüz olarak kabul etmiştir (Suluk,2018: 34).

SMK'nın 7/3. fıkrasında işaretin "ticaret alanında" kullanılması halinde 2. fıkra hükmü uyarınca yasaklanabileceği haller düzenlenmiştir. Dolayısıyla ticaret unvanı kullanımının marka hakkına tecavüz oluşturabilmesi için SMK'nın 7/2. bendinde gösterilen şekilde kullanılması gerekmektedir.

Mülga 556 sayılı KHK döneminde Yargıtay'ın yerleşik içtihatlarında ticaret unvanının tescil amacına uygun bir şekilde ve ticaret unvanı işleviyle kullanılmasının marka tecavüzü oluşturmayacağı yönündeydi²⁶:

"Mahkemece, yukarıda özetlendiği üzere, davacının tescilli markasına, davalının ticaret sicilinde kayıtlı ticaret unvanının tecavüz ettiği gerekçesiyle, marka hakkına tecavüzün tespiti ile davalının ticaret unvanının sicilden terkinine karar verilmiştir. Oysa, Dairemizin yerleşik içtihatlarına göre, 6762 sayılı TTK'nın 52. maddesi uyarınca usulen tescil ve ilan edilmiş olan ticaret unvanını kullanma hakkı, münhasıran sahibine ait olup, tescilli bir ticaret unvanının terkin edilinceye kadar kullanılması marka hakkına tecavüz teşkil etmez. Somut olayda, davalı, ticaret unvanını tescilli olduğu şekilde kullanmış olup, bu durum marka hakkına tecavüz teşkil etmediğinden, bu çerçevede davacı markasına davalının ticaret unvanının tecavüz ettiğinin tespiti ve buna dayalı maddi-manevi tazminat taleplerinin reddi gerekirken yanılığlı değerlendirme ile yazılı şekilde hüküm tesisi isabetli görülmediğinden, kararın davalı yararına bozulması gerekmiştir."

Öte yandan Yargıtay, ticaret unvanı tescilli olsa dahi tescilli olduğu şekliyle değil de, unvanın bir kısmının ön plana çıkarılarak (kılavuz kelimeni; farklı boyut, renk, karakterde yazılması gibi) ve mal ve hizmetleri ayırt etmek amacıyla kullanılması halinde markasal bir kullanım olması nedeniyle bu kullanımın marka hakkına tecavüz olarak kabul edilmekteydi²⁷:

"Öte yandan tescil edilen ticaret unvanının, tescilli markanın kapsamında bulunan mal ve hizmetleri yönünden kullanılacağı da bilinmemektedir. O nedenle, ticaret unvanının, ancak tescilli markanın kapsamında bulunan mal ve hizmetler yönünden markasal olarak kullanımı halinde marka hakkına

²⁶ Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 18.04.2016 T. 2015/15242 E. 2016/4266 K. (www.legalbank.net) E.19.05.2021

²⁷ Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 05.11.2020 T. 2020/1670 E. 2020/4793 K. (www.legalbank.net) E.19.05.2021; ayrıca bkz. Yargıtay HGK. 12.12.2007 T. 2007/11-965 E. 2007/961 K. (www.legalbank.net) E.19.05.202

tecavüz söz konusu olacaktır. Böyle bir durumda ise ticaret unvanının tescilli olması, marka hukuka uygunluk sebebi olmayacak ve marka hakkına tecavüzü ortadan kaldırmayacaktır. Diğer türlü, tek başına ticaret unvanının tescil edilmiş olması marka hakkına tecavüz söz konusu olmayacaktır.”

SMK 7/3-e maddesi düzenlemesinden sonra tescilli ticaret unvanı kullanımının her durumda marka hakkına tecavüz oluşturup oluşturmayacağı henüz netlik kazanmamıştır. Öğretide, kanunda açıkça ticaret unvanı kullanımının marka hakkına tecavüz sayılan haller arasında yer alması ve SMK 7/5-a maddesinde tüzel kişilerin kapsam dışı bırakılması nedeniyle tecavüz davaları bakımından tescilli ticaret unvan savunmasının zayıfladığı savunulmuştur (Çolak, 2018: 673) .

Kanaatimizce ticaret unvanı, usulüne ve amacına uygun kullanılsa dahi markanın kaynak gösterme fonksiyonunun zarar görmesi halinde marka hakkına tecavüz oluşturacaktır (Çolak, 2018: 447). Ancak yasa metninin bu kadar katı uygulanması olumsuz sonuçlara yol açabilecektir. Bu nedenle öğretilde, tecavüz incelemesi yapılırken; markasal kullanımın olup olmadığı, markanın fonksiyonlarından birine zarar verilip verilmediği, ticaret unvanını aşan bir kullanım olup olmadığının da incelenmesi ve marka tecavüzü için aranan temel koşulların da somut olayda aranılması gerektiği savunulmuştur(Çolak,2018: 555). Kanımızca da ticaret unvanının her durumda marka hakkına tecavüz oluşturduğunun kabulü uygulamada sorunlara yol açabilecektir. Bu nedenle marka hakkına tecavüzün değerlendirilmesinde esas alınan diğer koşullarında somut olayda gerçekleşmesi gerekmektedir. Örneğin bir markanın ve markayı içeren ticaret unvanının faaliyetlerinin çok farklı olması yani farklı sınıflarda kullanılması durumlarında marka hakkına tecavüz oluşmayabilir.

6. SMK 155. Maddesinin Değerlendirilmesi

Sınai hakların özel olarak korunması kural olarak tescille gerçekleşmektedir (Arıkan,2007: 154). Tescille birlikte sınai haklar diğer işaretlere karşı üstünlük kazanır. Ancak bazı hallerde tescillerin çatışması gündeme gelebilecektir. Örneğin tescilli ticaret unvanın, üçüncü bir kişi tarafından marka olarak tescil edilmesi mümkündür. Bu durumda ticaret unvanına tecavüz iddiasıyla açılan bir davada, markanın tescilli olmasının ticaret unvanına tecavüzü ortadan kaldırıp kaldırmayacağı önem taşımaktadır.

SMK 155. maddesinden önce tescilli bir işaretin diğer tescilli işarete karşı tecavüz davası açabilmesi için öncelikle diğer tescilli işaretin hükümsüz kılınması gerekmektedir. Nitekim Yargıtay'ın da yerleşik içtihatlarında tescilli bir işaretin kullanımının hukuka uygun olduğu dolayısıyla tecavüzün gerçekleşmediği yönündeydi²⁸:

“Mahkemece, davalı adına 2005/13674 sayılı ile tescilli “... İtimat” markasının hükümsüzlüğüne ve sicilden terkinine, davalının “... İtimat” markasının hükümsüzlüğünün tespiti nedeni ile bu markanın üretim araçları, ürün, evrak ve reklam tabelasında kullanılmasının önlenmesine, bunların

²⁸ Yargıtay 11. H.D., 21.12.2017, 2016/6803 E., 2017/7532 K. (www.legalbank.net) E. 18.05.2021

toplanmasına, hükmün kesinleşmesine müteakip imhasına karar verilmiştir. Ancak, sadece markanın hükümsüzlüğüne karar verilmesi bu markanın üretim araçları, ürün, evrak ve reklam tabelasında kullanılmasının önlenmesine, bunların toplanmasına ve imhasına karar verilmesini gerektirmez. Davalının markası tescilli bulunduğu süredeki kullanımı haksız olarak nitelendirilmeyeceğinden ilgili markayı taşıyan ürün ve evrakların toplatılmasına ve imhasına karar verilmesi yerinde görülmemiş, kararın bozulması gerekmiştir.”

Yargıtay uygulamalarında tescilin kötü niyetle yapıldığı durumlarda dahi tescilli işaretin kullanımını marka hakkına tecavüz olarak kabul etmemekteydi (Çolak, 2018:670). Yine tescilin terkininden sonra açılan marka hakkına tecavüz ve tazminat davaları da ret olarak sonuçlanmaktaydı²⁹:

“556 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 6 ncı maddesi hükmüne göre de, tescilli marka tescilli olduğu sürece koruma altında olup, terkin ve iptal edilinceye kadar tescil edilmiş şekilde kullanılmasında bir usulsüzlükten bahsedilemez.”

Yargıtay'ın bu uygulamaları gerçek hak sahibini mağdur etmekte ve uzun süren hükümsüzlük davaları süresince üçüncü kişilerin işareti haksız kullanımı söz konusu olmaktadır. Süreç sonunda gerçek hak sahibi haklı çıkarsa dahi zararını tazmin edemiyordu.

Kanun koyucu uygulamadaki sorunlar, doktrindeki görüşler ve yargı kararları ışığında, SMK 155. maddesi ile, “başkasının sınai mülkiyet hakkına tecavüz ettikleri tespit edilen kişilerin, o sınai mülkiyet hakkından daha sonraki bir tarihte kendi adlarına yapılan tescile dayanmalarının önü kapatılmıştır. Sonraki tarihli tescil, bir hukuka uygunluk nedeni olarak kabul edilmemiştir. Böylece aradaki kullanımların şartları gerçekleşmişse hakka tecavüz oluşturacağı ve her ne kadar davalı taraf adına tescil mevcut olsa da bu dönemdeki kullanım için de şartları varsa tazminat sorumluluğunun doğacağı kabul edilmiştir.” (SMK 155. madde gerekçesi).

Bu düzenleme ile ilerleyen süreçlerde Yargıtay içtihatlarının değişikliğe uğrayacağı düşüncesindeyiz. Nitekim bir İstinaf Mahkemesi kararlarında³⁰ SMK 155. maddesi dikkate alınarak davacının ihtiyati tedbir talebinin kabulüne karar vermiştir:

“...davalının önceye dayalı hak iddiasının yargılamayı gerektirdiği gözönüne alınarak, davacı vekilinin ... markalı kablo bağları ürünlerine el konulması ve internet sitesinde kullanımının önlenmesi talebinin reddi kararı yerinde olmakla birlikte, davacının tescilli markasının eski tarihli oluşu ve davalının internet sitesinde "nylon kablo bağları" satışı yapıldığı gözönüne alınarak, SMK 155. Madde ve SMK 159/2-c maddesi gereğince davacının zarara uğrama ihtimaline binaen ters tedbir kararı verilmesinin yerinde olacağı kanaatiyle, davacı vekilinin istinaf talebinin kısmen kabulüne, ilk derece mahkemesinin

²⁹ Yargıtay 11. H.D 12.02.2004T., 2003/6316 E., 2004/1183 K. (www.legalbank.net) E. 18.05.2021; Benzer şekilde bkz. Yargıtay HGK, 16.07.2008 T., 2008/11-501 E. 2008/507 K (www.legalbank.net) E. 18.05.2021

³⁰ İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 16. H.D., 8.2.2019 T. 2019/191 E., 2019/279 K. (www.lexpera.com) E. 18.05.2021

tedbir red kararının kaldırılarak, ihtiyati tedbirin kısmen kabulüne kısmen reddine, davalı-karşı davacı tarafın 50.000 TL teminat yatırmasına karar verilmiştir.”

SMK 155. madde düzenlemesi sonraki tarihli marka, patent ve tasarım tescillerine karşı önceki tarihli hak sahiplerinin açacağı tecavüz davaları ile ilgilidir. Ticaret unvanları madde metninde geçmemektedir. Ancak TTK 52. maddesinde, “Ticaret unvanının, ticari dürüstlüğe aykırı biçimde bir başkası tarafından kullanılması hâlinde hak sahibi, bunun tespitini, yasaklanmasını; haksız kullanılan ticaret unvanı tescil edilmişse kanuna uygun bir şekilde değiştirilmesini veya silinmesini, tecavüzün sonucu olan maddi durumun ortadan kaldırılmasını ve kusur durumuna göre maddi ve manevi tazminat isteyebilecektir.” Bu nedenle sonraki tarihli haksız tescil edilen işaretin marka, patent, tasarım veya ticaret unvanı olup olmadığına bakılmaksızın şartları olduğu takdirde tazminata hükmedilebilir (Çolak, 2018: 671; Şehirli Çelik, 2018: 72-73)

SONUÇ

Ticari hayatta sıklıkla kullanılan marka ve ticaret unvanı arasında hukuki ihtilaflar yaşanmaktadır. Bu nedenle makale kapsamında SMK ve TTK hükümleri ticaret unvanının korunması yönünden incelenmiştir.

Mülga Ticaret Kanununda ticaret unvanının korunması özellikle fikri hakların korunması ile karşılaştırıldığında oldukça yetersiz kalmaktaydı. Bu durum da dikkate ticaret unvanının korunmasına ilişkin imkânlar arttırılmıştır. Kanaatimizce bu düzenleme ticaret unvanlarının etkin olarak korunması bakımından yerinde olmuştur.

Ticaret unvanı TTK'nın 50 ve 52 maddelerinde özel olarak korunmaktadır. Ticaret unvanının sonraki tarihli markaya karşı korunması ise SMK 3/3, 3/6, 7/5 ve 25. madde hükümlerinde düzenlenmiştir. Bu maddelerin uygulanması ile ilgili temel tartışma konusu ticaret unvanının marka tesciline engel olabilmesi veya markanın hükümsüzlük nedeni olabilmesi için markasal olarak kullanılmasının gerekip gerekmediği yönündedir. Bu konuda doktrinde ve yargı kararlarında farklılar mevcuttur. Bu nedenle markasal kullanım hususunun kanunda düzenlemesi uygulamada sorunları gidermesi bakımından yararlı olacaktır.

6769 sayılı kanununla ilk defa düzenlenen SMK'nın 155. maddesi uygulamadaki sorunları çözmek bakımından oldukça yerinde bir düzenleme olmuştur. Böylece marka, patent veya tasarım hakkı sahibi, kendi hakkından önceki ticaret unvanı sahiplerinin açmış olduğu tecavüz davasında, sahip olduğu sınai mülkiyet hakkını savunma gerekçesi olarak ileri süremeyecektir.

SMK 6/3 ve 6/6. maddeleri uyarınca ticaret unvanı sahiplerine, marka tescillerine karşı itiraz hakkı tanınmıştır. Buna rağmen marka hakkı sahiplerinin tescil başvurusu yapılan ticaret unvanı başvurularına karşı itiraz edebileceği veya denetleyebileceği etkin bir sistem bulunmamaktadır. Bu nedenle marka sahibi tescilden sonra ticaret unvanının varlığından haberdar olabilmektedir. Uygulamada doğabilecek

sorunların önüne geçmek adına marka hakkı sahibine, SMK örneğindeki gibi itiraz hakkı tanınması ve sicil müdürlüklerinin sistemleri ile TÜRKPATENT sicillerinin entegre edilmesi yararlı olacaktır.

KAYNAKÇA

- Alışkan, M., (2012), “İşletme Konusu ve 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu’na Göre Ticaret Şirketlerinin Ehliyeti ve Temsili”, MÜHFD, 2012, C. 18, Sa. 2, s. 207-219.
- Arıkan, A. S., (2007), “Avrupa Topluluğu'nda Fikri-Sınai Mülkiyet Hakları Ve Son Gelişmeler”, Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi, C. 7, Sa.1, s.149-173.
- Arkan, S., (1997),“Marka hukuku”, C.I-II, Ankara.
- Arkan, S., (2002), “556 sayılı Markaların Korunması Hakkında KHK’nın 8/III Maddesi İle İlgili Bir İnceleme”, Batıder, C. 21, Sa.4, s. 101-108.
- Arkan, S., (2018), “Ticari İşletme Hukuku”, 24.bası, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara.
- Arseven, H., (1951), “Firmanın İptali”. İBD. C.25, Sa.6, s. 365-369.
- Arslan İ., (2008), “Tescilsiz Markaların Korunması”, SÜHFD, C. 16, Sa. 1 s. 29-46.
- Aydoğan, F.(2013), “Markanın Ticaret Unvanına Karşı Korunması, Mevcut Hukukî Durum – Değişiklik (Madde) Önerisi – İtiraz Yolu ve/veya Alternatif Çözüm Yolu Önerisi”, İÜHFM, C. 71, Sa. 1, s. 27-50.
- Ayhan, R., (2012), “Ticari İş - Ticari İşletme – Tacir - Ticaret Sicili – Ticaret Unvanı – Haksız Rekabet”, EÜHFD, C. 16, S. 3–4, s. 31-53.
- Ayhan, R. & Özdamar, M. & Çağlar H., (2016), “Ticari İşletme Hukuku,”. 9.Bası, Yetkin Yayınevi, Ankara.
- Bahtiyar, M., (2017), Ticari İşletme Hukuku, İstanbul.
- Bilge M. E & Karasu R. & Altıntaş A. & Koçak H., (2019), “Ticaret Unvanlarının Tescili Aşamasında Ortaya Çıkan Sorunlar Ve Çözüm Önerileri”, İstanbul Hukuk Mecmuası, C. 77 Sa. 2, s. 773-812.
- Bilge, M. E., (2015),“Marka ve Ticaret Unvanı Arasında İltibas”, Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi, 2015/2.
- BİLGE, M. E., (2014), “Ticari Ad ve İşaretler Arasında Karıştırılma Tehlikesi”, Yetkin, Ankara.
- Bilgili F., & Demirkapılı, E., (2019),“Ticaret Hukuku Bilgisi”, 15. baskı, Dora Yayınları.
- Boyacıoğlu, C., (2006), “Ticaret Unvanı”, Nobel Yayınevi, Ankara.
- Bozer, A.& Göle, C., (2017), “Ticari İşletme Hukuku”, 4. bası, İstanbul.
- Bozgeyik, H., (2019), “Marka Hakkının Korunması”, 2.Baskı, Ankara, On iki Levha.
- Çağlar H. & Özdamar M., (2006), “Ticaret Unvanının Korunması”, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 14,Sa. 2, s. 119-150.
- Çağlar, H. & Yıldız, B. & İzmirlioğlu D., (2019), “Marka Vekilliği Sınavına Hazırlık”, 2. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara.
- Çolak, U. (2018), “Türk Marka Hukuku”, 4. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul.
- Çolak, U., (2017), “Avrupa Birliği Yeni Marka Tüzüğü ile Yapılan Başlıca Düzenlemeler”, Prof. Dr. Hamdi Yasaman’a Armağan, İstanbul.
- Dinç, S., (2016), “6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu’na Göre Ticaret Unvanı”, İzmir Barosu Dergisi, Sa.1, s.235-251.
- Domaniç H., (1988), “Türk ticaret kanunu şerhi”, C.1, Temel Yayınları, İstanbul.
- Edgü, F.,(1964), “Ticaret hukuku Umumi Hükümler”, C.1, Ankara
- Eminoğlu, C., (2016),“Marka Sahibinin Tekliği İlkesi Ve Bu İlkenin Markanın Devri Bağlamında İncelenmesi (Anayasa Mahkemesi’nin 556 Sayılı Khk’nın M. 16/5 Hükümünü İptal Eden Kararı Bağlamında Bir Değerlendirme)”, YBHD., Sa.1, s.229-259.

- Güneş, İ., (2009), “Uygulamada Sınai Mülkiyet Ceza Hukuku”, Adalet Yayınevi. Ankara.
- Güneş, İ., (2015), “Marka Hukukunda Önceye Dayalı Haklar ve Ayırt Edici İşaretler”, 2. baskı, Ankara.
- Hirş, E., (1948), “Ticaret Hukuku Dersleri”, 3. bası, İsmail Akgün Matbaası. İstanbul.
- İmregün, O., (1995), “Ticaret Hukukunun Genel İlkeleri”, 3. bası, Filiz Kitapevi, İstanbul.
- Karahan S., (2012), “Ticari İşletme Hukuku”, 23. Bası, “Mimoza Yayınevi”, Konya.
- Karahan, S., (1996), “Ticaret Unvanının Tescilinde Kullanma Amacı veya Unvanda Teklik İlkesi”, Şakir Berki’ye Armağan, Konya.
- Karasu R. & Suluk, C. & Nal, T., (2019), “Fikri Mülkiyet Hukuku”, 3. Baskı, Ankara.
- Karasu, R. (2008), “Spekülasyon ve Engelleme Markaları”, Fikri Mülkiyet ve Rekabet Dergisi, Sa.3, s. 11-44.
- Karayalçın, Y., (1968), “Ticaret Hukuku, giriş-ticari işleme”, 3.baskı, Ankara.
- Kayar, İ., (2008), “Ticari İşletme Hukuku”, 6. baskı, Detay Yayıncılık, Ankara.
- Korkut, Ö., (2008), “Ticaret Unvanı Kullanımıyla Marka Hakkına Tecavüz Hakkında Bir İnceleme”, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, C.24 Sa.3, s. 389-399.
- Kurt, E., (2016), “Türk Hukukunda Kişiyeye Sıkı Sıkıya Bağlı Haklar Ve Hukuki Sonuçları”, İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C. 15, Sa. 2, s. 121 – 187.
- Kürkçüer, O., (1960), “Ticaret Unvanının Himayesi”, Ankara barosu Dergisi, Sa.3, s. 63-66.
- Nomer Ertan, N. F. (2012), “6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu’nda Ticaret Unvanı ve İşletme Adına İlişkin Olarak Yapılan Değişiklikler”, Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi-Yeni Türk Ticaret Kanunu’nun Ticari İşletme Hukuku Alanında Getirdiği Yenilikler Sempozyumu, İstanbul, s. 71-88.
- Oğuz, S., (2019), “Gerçek Kişi Ticaret Unvanının Korunma Sisteminden Kaynaklanan Sorunlar Üzerine Bazı Düşünceler”, Terazi Hukuk Dergisi, C.14, Sa.160, s.2333-2339
- Özbey, C., (2014), “Ticaret Unvanı ve Ticaret Unvanının Korunması”, Seçkin, Ankara.
- Özdemir, H., (2008), “Türk Ve İsviçre Medenî Hukukunda Ad Üzerindeki Hak Ve Korunması”, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 57, S.3, 561-598.
- Özkan, A. F., (2018), “Ticaret Unvanlarında Ek Kullanımı”, Ticaret Ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi, C. 4, Sa. 2, s. 239-262.
- Poroy, R. & Yasaman, H., (2018), “Ticari İşletme hukuku”, 17. Bası, Vedat, İstanbul.
- Suluk C., (2018), “6769 sayılı sınai mülkiyet kanununun getirdiği yenilikler”, Ticaret Ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi, 2018, C. 4 Sa. 1, s.91-109.
- Şehirli Çelik, F. H., (2018), “Sınai Mülkiyet Hakkı Tescilinin Anlamı Üzerine SMK md. 155 Vesilesiyle Bir İnceleme”, BATİDER, C. 34, Sa.2, s.33-90.
- Şener, O., H., (2016), “Ticari İşletme Hukuku”, Seçkin.
- Tekinalp, Ü., (2002), “Fikri Mülkiyet Hukuku”, 2. Bası, Vedat, İstanbul.
- Uzunallı S., (2019), “Marka Hukuku”, Adalet Yayınevi, Ankara.
- Teoman, Ö., (2011), “Ticaret Unvanları Arası İltibas”, Hukuki Mütalaalar C.I: 1982-1991, Vedat kitapçılık, İstanbul, s. 92-96.
- Teoman, Ö., (2011), “Ticaret Unvanı-İltibas”, Hukuki Mütalaalar C.I: 1982-1991, Vedat kitapçılık, İstanbul, s. 131-138.
- Teoman, Ö., (2011), “Ticaret Unvanlarında İltibas”, Hukuki Mütalaalar C.I: 1982-1991, Vedat kitapçılık, İstanbul, s. 457-462.

Teoman, Ö., (2011), “ Ticaret Unvanları Arası İltibas”, Hukuki Mütalaalar C.I: 1982-1991, Vedat kitapçılık, İstanbul, s. 554-559.

Teoman, Ö., (2011), “ Marka ile Ticaret Unvanı Arasındaki İltibas”, Hukuki Mütalaalar C.I: 1982-1991, Vedat kitapçılık, İstanbul, s. 792-799.

Teoman, Ö., (2011), “ Marka Hakkının İhlali ”, Hukuki Mütalaalar C.I: 1982-1991, Vedat kitapçılık, İstanbul, s. 883-890.

Teoman, Ö., (2011), “ Ticaret Unvanı- İltibas”, Hukuki Mütalaalar C.I: 1982-1991, Vedat kitapçılık, İstanbul, s. 1097-1110.

Ülgen, H. & Helvacı M. & Kendigelen A. & Kaya, A. & Nomer Ertan, N., F., (2015), “Ticari İşletme Hukuku”, 5. baskı, XII Levha.

Yasaman, H., (2002), “Marka Hakkının Niteliği ve Tanınmış Markalar Hakkında Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin Kararı Üzerine Düşünceler”, Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.3, Sa.2, s.151-158.

Yongalık, A., (2002), “Ticaret Unvanı Alanında Yeni Gelişmeler-Türk Hukuku Açısından Bir Değerlendirme”, Banka Ve Ticaret Hukuku Dergisi”, C. 21, Sa.3, ss. 5-30.

Zevkliler, A. & Havutçu A., (2003), “Yeni Medeni Kanuna Göre Medeni Hukuk Temel Bilgiler”, 4. baskı, Seçkin.